

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

**Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології та методики навчання англійської
мови**

Кваліфікаційна робота

**РОЗВИТОК ВМІНЬ ТВОРЧОГО ПИСЬМА УЧНІВ 10 КЛАСУ ІЗ
ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ**

**Спеціальність: 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014.021 (Мова та зарубіжна література
(англійська))**

**Освітня програма «Середня освіта (Англійська мова,
німецька/французька мови та літератури, зарубіжна література)»**

**Здобувача другого (магістерського)
рівня вищої освіти
групи мСОАМ-22
Комара Дениса Володимировича**

**НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:
кандидат педагогічних наук, доцент
Дацків Ольга Павлівна**

**РЕЦЕНЗЕНТ:
кандидат педагогічних наук, доцент
Обіход Інна Василівна**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ПИСЬМА В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ.....	6
1.1. Поняття, особливості та структура творчого письма в процесі вивчення англійської мови	6
1.2. Роль творчого письма у формуванні іншомовної комунікативної компетентності	10
1.3. Психолого-педагогічні особливості старшокласників у контексті розвитку вмінь письма.....	15
Висновки до 1 розділу	21
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ТВОРЧОГО ПИСЬМА З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ.....	22
2.1. Етапи формування вмінь творчого письма в учнів 10 класу.....	22
2.2. Цифрові інструменти як засіб підтримки процесу письма	31
2.3. Методичні прийоми використання цифрових інструментів для розвитку вмінь творчого письма	36
Висновки до 2 розділу.....	43
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У НАВЧАННІ ТВОРЧОГО ПИСЬМА.....	44
3.1. Організація та проведення експериментального дослідження.....	44
3.2. Оцінка та інтерпретація результатів.....	50
Висновки до 3 розділу.....	60
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ	74

ВСТУП

Сучасний етап розвитку освіти характеризується стрімкою цифровізацією, що зумовлює необхідність упровадження новітніх технологій у навчально-виховний процес. Використання цифрових інструментів у навчанні іноземних мов відкриває нові перспективи для формування іншомовної комунікативної компетентності, одним із ключових компонентів якої є вміння творчого письма. Саме письмова діяльність забезпечує можливість повноцінного вираження власних думок, почуттів, емоцій та ідей, формує навички аргументації, логічного та креативного мислення.

Актуальність дослідження зумовлена потребою пошуку ефективних шляхів розвитку умінь творчого письма в учнів старшої школи, оскільки традиційні методи навчання не завжди відповідають вимогам сучасного освітнього простору та когнітивним особливостям покоління, яке зростає в умовах цифрового середовища. Застосування цифрових інструментів сприяє підвищенню мотивації, розширює можливості для індивідуалізації та диференціації навчання, забезпечує інтерактивність процесу письма.

Метою нашого дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності застосування цифрових інструментів у процесі формування умінь творчого письма старшокласників.

Відповідно до мети, було визначено такі **завдання** роботи:

- розглянути поняття, особливості та структуру творчого письма в процесі вивчення англійської мови;
- з'ясувати психолого-педагогічні особливості старшокласників у контексті розвитку вмінь письма;
- дослідити етапи формування вмінь творчого письма в учнів 10 класу;
- проаналізувати цифрові інструменти як засіб підтримки процесу письма і розглянути методичні прийоми використання цифрових інструментів (онлайн-платформи, застосунки, штучний інтелект тощо) для розвитку вмінь творчого письма;

- провести експериментальне дослідження та проаналізувати його результати.

Об'єктом дослідження є процес розвитку умінь творчого письма учнів старшої школи.

Предметом дослідження виступає методика використання цифрових інструментів для формування умінь творчого письма в учнів 10 класу.

Під час написання роботи використовувались такі **методи**: аналіз і синтез психолого-педагогічної та методичної літератури, узагальнення наукових підходів, спостереження за навчальним процесом, анкетування учнів та вчителів.

Наукова новизна дослідження полягає у розробленні та обґрунтуванні методики формування умінь творчого письма з використанням цифрових інструментів, що забезпечує підвищення ефективності навчання іноземної мови та активізацію творчого потенціалу учнів старшої школи.

Теоретичне значення дослідження полягає у поглибленні наукових уявлень про розвиток умінь творчого письма в умовах цифровізації освіти, уточненні понятійно-категоріального апарату з проблеми, а також у розкритті потенціалу цифрових інструментів як чинника формування іншомовної комунікативної компетентності учнів.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання запропонованих методичних прийомів у практиці роботи вчителів англійської мови з метою удосконалення навичок та вмінь письма учнів 10 класу.

Апробація результатів дослідження. За матеріалами дослідження підготовлена публікація на тему: «Використання онлайн-ресурсів для розвитку вмінь творчого письма учнів 10 класу» у Магістерському науковому віснику Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, що свідчить про підтвердження наукової та практичної значущості одержаних результатів.

Структура дослідження визначена його метою та завданнями. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, вказано методи дослідження, окреслено наукову новизну, теоретичне та практичне значення магістерської роботи.

Перший розділ розкриває теоретичні засади розвитку вмінь письма в учнів старшої школи. У цьому розділі увагу зосереджено на визначенні, особливостях та структурі творчого письма у процесі вивчення англійської мови у старших класах закладів загальної середньої освіти, а також розглянуто психолого-педагогічні особливості старшокласників.

У другому розділі розкриваються практичні аспекти формування вмінь творчого письма з використанням цифрових інструментів. У розділі визначені етапи розвитку вмінь творчого письма. Також описані прийоми навчання творчого письма із застосуванням цифрових інструментів.

Третій розділ описує експериментальну перевірку ефективності методики навчання старшокласників творчого письма із використанням цифрових інструментів. Описано організацію та проведення педагогічного експерименту, здійснено аналіз отриманих результатів.

У висновках описано результати здійсненого дослідження, сформульовані основні теоретичні та практичні підсумки. Висновки підтверджують ефективність та доцільність застосування цифрових інструментів і мовних моделей для формування вмінь творчого письма учнів старших класів.

Список використаних джерел містить 75 найменувань: 47 джерел українською мовою і 28 джерел іноземними мовами. Робота містить 13 таблиць і 4 рисунки.

Додатки включають творче завдання для визначення початкового рівня письма і зразок анкети для учнів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ВИСЬМА В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ.

1.1. Поняття, особливості та структура творчого письма в процесі вивчення англійської мови

Творче письмо є одним із ключових аспектів формування комунікативної компетентності у процесі вивчення англійської мови. Воно поєднує мовну практику, розвиток критичного мислення та художньої уяви, сприяючи активному засвоєнню лексики, граматики та стилістичних прийомів. У сучасній методиці викладання іноземних мов творче письмо розглядається не лише як засіб перевірки знань, а й як інструмент розвитку мовної особистості учня, формування його мовленнєвої самостійності та творчого потенціалу.

Особливістю творчого письма є його відкритість та багатоаспектність: учень має можливість самостійно обирати тематику, стиль та форму висловлювання, що стимулює внутрішню мотивацію та інтерес до навчання [65]. Крім того, процес творчого письма дозволяє інтегрувати міждисциплінарні знання, розвивати креативність та навички аналітичного мислення, що є важливими складовими сучасної освіти.

Структура творчого письма включає різні компоненти, серед яких визначальними є підготовчий етап (планування, підбір лексики та граматичних конструкцій), основний етап (створення тексту) та етап редагування й вдосконалення письмового продукту. Розуміння цих складових дозволяє організувати навчальний процес більш ефективно, забезпечуючи системний підхід до розвитку мовленнєвих умінь учнів [35, с. 57].

Таким чином, дослідження поняття, особливостей та структури творчого письма в процесі вивчення англійської мови є актуальним, оскільки воно відкриває нові можливості для підвищення ефективності навчання та розвитку мовних, когнітивних і творчих навичок учнів.

За словами Т. Хедж, продуктивне комунікативне писемне мовлення доцільно класифікувати залежно від його функціонального призначення та

сфери застосування [60, с. 111-112]. Зокрема, академічне писемне мовлення включає конспекти, анотації, есе та доповіді, соціальне – листи, запрошення, висловлення співчуття чи подяки, привітання та телефонні повідомлення, а особисте – щоденники, списки покупок або речей для подорожі, нагадування, адреси та рецепти. Професійне писемне мовлення охоплює контракти, протоколи, ділові листи, порядок денний, доповідні записки, договори, рекламні оголошення, плакати, інструкції, виступи та технічні характеристики, тоді як офіційне або ділове – листи-запити, листи-скарги, анкети, заяви на роботу та автобіографії. До креативного або творчого письма відносять поезію, оповідання, римівки, сценарії, тексти пісень, журналістські есе, мемуари, літературні стилізації, новели та рекламні тексти. Варто зазначити, що творчий характер письма зазвичай виходить за межі формальної навчальної діяльності студентів, тому актуальним залишається дослідження особливостей формування умінь і навичок творчого писемного мовлення у майбутніх учителів іноземної мови.

У наукових дослідженнях, присвячених розвитку творчого письма у процесі вивчення англійської мови, особливу увагу приділено ролі цього виду мовленнєвої діяльності у формуванні комунікативної компетентності та розвитку креативності студентів. Так, Д. Теохаріс досліджував вплив методів творчого письма на розвиток вмінь розповідати у студентів, які вивчають другу мову, підкреслюючи його значення для мовного та особистісного розвитку [23].

А. Гарайова та Є. Сметанова аналізують потенціал творчого письма у навчанні англійської мови як іноземної, зосереджуючись на розвитку мовленнєвих навичок та особистісного потенціалу учнів [57]. Дослідження Б. Лі Рейнольдса, Ш. Яна та М. Х. Ю демонструє специфіку викладання творчого письма на рівні університету, акцентуючи увагу на взаємозв'язку мовної ідеології та креативності [66].

К. Аршавська вивчала вплив творчих письмових завдань на мотивацію студентів до вивчення англійської мови як другої, доводячи ефективність креативних завдань для залучення менш мотивованих студентів [50]. К. Сміт

підкреслює роль творчого письма у розвитку граматичних та лексичних навичок у процесі оволодіння другою мовою, вказуючи на його значущість як інструмента системного мовного розвитку [71].

У дослідженні Г. Е. Борецької акцентується, що формування граматично правильної англомовної письмової комунікації можливе лише за умови системного та контекстуального опрацювання граматичних структур. Авторка підкреслює, що засвоєння граматики має відбуватися не ізольовано, а в умовах реальних або наближених до реальних комунікативних ситуацій, що стимулюють розвиток уміння застосовувати правила у власному письмовому мовленні. Поєднання усвідомленого розуміння граматичних закономірностей із їх активним використанням у письмовій практиці є, за Г. Е. Борецькою, ключовою передумовою формування ефективних письмових навичок [6].

У дослідженні В. Гарапко та Г. Молнар підкреслюється, що групові форми роботи відіграють важливу роль у навчанні старшокласників англомовного писемного мовлення. Автори зазначають, що робота в малих групах створює сприятливі умови для розвитку письмових навичок, оскільки забезпечує взаємодію учнів, обмін ідеями та підвищення мотивації до виконання творчих завдань [9].

Таким чином, науковий доробок зазначених авторів свідчить про те, що творчі письмові практики є не лише ефективним засобом розвитку мовної компетентності, але й сприяють формуванню креативного мислення та особистісного зростання учнів у процесі вивчення англійської мови.

Творче письмо в процесі вивчення англійської мови визначається як вид письмової діяльності, що сприяє розвитку мовленнєвої компетентності учнів через створення оригінальних текстів [14]. Цей процес передбачає не лише граматичну та лексичну правильність, але й здатність учнів виражати власні думки, емоції та уяву. Творче письмо сприяє формуванню комунікативних навичок, розвитку креативного мислення та підвищує мотивацію до вивчення мови [46].

Особливістю творчого письма є його здатність інтегрувати різні аспекти навчання: мовленнєві, когнітивні та особистісні. Учні отримують можливість експериментувати з мовними структурами, використовувати нову лексику та стилістичні засоби, що стимулює їхню мовну активність та самовираження [34]. Творче письмо також сприяє індивідуалізації навчання, оскільки дозволяє кожному учневі працювати у власному темпі та обирати тематику тексту відповідно до інтересів і рівня підготовки [38].

Структурно процес творчого письма включає кілька рівнів: змістовий, текстологічний, лінгвістичний та технічний. Змістовий рівень передбачає формування основної ідеї та теми твору; текстологічний – логічну організацію тексту та забезпечення його зв'язності; лінгвістичний – правильне використання граматичних і лексичних засобів; технічний – дотримання орфографічних і пунктуаційних норм. Використання таких структурних підходів забезпечує системність і ефективність навчального процесу [14].

Практичне застосування творчого письма на уроках англійської мови включає різноманітні вправи: написання описів, листів, оповідань, складання історій за заданими словами чи фразами. Такі завдання сприяють розвитку мовленнєвих навичок, стимулюють креативність і мотивують учнів до активного використання мови [69].

Отже, творче письмо є важливим компонентом навчального процесу, оскільки поєднує розвиток мовних навичок і творчого мислення, сприяє самовираженню учнів та підвищує ефективність засвоєння англійської мови. Творче письмо є невід'ємною складовою процесу вивчення англійської мови, оскільки воно поєднує розвиток мовних, когнітивних та особистісних здібностей і ключових компетентностей учнів. Завдяки творчому письму учні мають змогу не лише вдосконалювати граматичні та лексичні навички, а й висловлювати власні думки, емоції та розвивати уяву, що сприяє формуванню креативного мислення та самовираженню. Використання різноманітних вправ та методів для розвитку творчого письма дозволяє індивідуалізувати навчальний процес і підвищує мотивацію до активного опанування англійської мови. Таким чином,

включення творчого письма у навчальні програми є ефективним засобом підвищення якості мовної освіти та розвитку особистості учня.

1.2. Роль творчого письма у формуванні іншомовної комунікативної компетентності

У сучасній лінгводидактиці одним із ключових завдань є формування іншомовної комунікативної компетентності, що охоплює мовні, мовленнєві, соціокультурні та стратегічні вміння [52, с. 1 - 47]. Письмо розглядається не лише як технічний засіб передачі інформації, а й як активний інструмент розвитку мислення, креативності та здатності до міжкультурної взаємодії [58].

Особливе місце у цьому процесі посідає творче письмо, яке сприяє інтеграції мовних знань у комунікативну практику, розвиває навички аргументації, структурованого викладу думок та підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови [64]. На думку українських дослідників [12, с. 283] саме творче письмо створює умови для особистісно орієнтованого навчання, забезпечує формування критичного мислення й дозволяє здобувачам освіти повніше реалізувати свій комунікативний потенціал. Таким чином, творче письмо є не лише методом розвитку писемного мовлення, а й важливим чинником формування іншомовної комунікативної компетентності.

У сучасній методиці викладання іноземних мов творче письмо розглядається як ефективний засіб розвитку іншомовної комунікативної компетентності, оскільки воно поєднує мовні знання з індивідуальним досвідом і креативністю здобувачів освіти. На відміну від репродуктивних вправ, спрямованих на відпрацювання певних мовних структур, творче письмо стимулює активне використання мовних ресурсів у нових ситуаціях, що забезпечує більш стійке засвоєння матеріалу [58, с. 154].

Дослідники підкреслюють, що творче письмо виконує декілька важливих функцій у процесі навчання іноземної мови. По-перше, воно має когнітивний аспект, оскільки сприяє розвитку мислення, здатності до аналізу та синтезу

інформації. По-друге, воно має мотиваційний ефект, адже учні відчують більшу зацікавленість у завданнях, що дозволяють висловити власні ідеї й емоції. По-третє, творче письмо має соціокультурний вимір, оскільки створення текстів іноземною мовою вимагає врахування норм і традицій мовленнєвої поведінки іншої культури [54].

З позицій комунікативного підходу творче письмо сприяє інтеграції всіх видів мовленнєвої діяльності. Написання оповідання або діалогу передбачає роботу з читанням та слуханням як джерелами інформації, а також розвиток говоріння через подальше обговорення створених текстів. Таким чином, творче письмо забезпечує цілісність мовного досвіду, що є основою формування іншомовної комунікативної компетентності.

Крім того, творче письмо формує у здобувачів освіти стратегічні уміння: планування власного висловлювання, добір мовних засобів залежно від мети і адресата, редагування тексту. Ці навички мають важливе значення не лише в академічному середовищі, а й у міжкультурній комунікації [12].

Емпіричні дослідження підтверджують наявність взаємозв'язку між особливостями креативності та результативністю виконання письмових завдань іноземною мовою. Зокрема, у дослідженні *The role of creativity in second language writing performance* взяли участь підлітки, які виконували наративне й аргументативне письмові завдання англійською мовою, а рівень їхньої креативності оцінювали на основі показників інноваційності (оригінальність, креативна побіжність) та адаптивності (деталізація, здатність не завершувати думку передчасно, абстрактність заголовків) [68]. Результати показали, що високі показники інноваційності можуть супроводжуватися зниженням загальної якості аргументативних текстів, тоді як адаптивні аспекти креативності пов'язані з більш високими оцінками за сукупністю критеріїв. Це свідчить про необхідність поєднання розвитку творчого потенціалу учнів із формуванням умінь дотримуватися жанрових і структурних вимог академічного письма [63].

Подібні результати демонструють і українські науковці. Так, Н. Рибалка [37] підкреслює, що креативне письмо як інтерактивна форма навчання

німецької мови стимулює мовленнєву активність і створює сприятливе середовище для формування комунікативної компетентності. У працях І. Боднарчук та Л. Шмирко [5, с. 33 -3 9] наголошується на ефективності асоціативних технік, кооперативного письма та ситуативних завдань, які не лише розвивають писемне мовлення, а й формують навички взаємодії та співпраці. О. В. Нузбан підкреслює важливість жанрового підходу та аналізу текстів, які допомагають учасникам навчального процесу розвивати лексичні, граматичні й організаційні складові письмового висловлювання [28].

Разом із перевагами науковці акцентують і на певних викликах, пов'язаних із використанням творчого письма. Серед них: труднощі в оцінюванні творчих робіт, потреба у чітких критеріях, а також мовна тривога у студентів, які бояться робити помилки [18, с. 10 - 17]. Розв'язати ці проблеми допомагає впровадження рубрик, завдань із поступовим ускладненням та використання інтерактивних форм роботи, таких як *storytelling*, спільне редагування текстів, позакласні клуби творчого письма.

Отже, творче письмо виконує комплексну роль у формуванні іншомовної комунікативної компетентності: воно інтегрує когнітивний, мотиваційний і соціокультурний аспекти навчання, забезпечує розвиток мовленнєвої креативності та стратегічних умінь, сприяє залученню здобувачів освіти до реальної комунікативної діяльності. Саме тому його можна вважати одним із ключових методів, що поєднує ефективне засвоєння іноземної мови з особистісним розвитком.

Практичне застосування творчого письма у навчанні іноземних мов передбачає різноманітні завдання, які сприяють розвитку іншомовної комунікативної компетентності. Одним із ефективних методів є написання есе з альтернативним кінцем. Учням пропонується короткий текст або оповідання іноземною мовою, після чого вони створюють власну версію завершення сюжету. Така діяльність стимулює критичне мислення, розвиває мовну креативність та формує навички аргументації, оскільки кожне нове завершення потребує обґрунтування дій персонажів та логічного з'єднання подій [58].

Колективне написання історії є ще однією ефективною формою творчого письма, що поєднує розвиток письмових навичок із навичками взаємодії та співпраці. У цьому виді діяльності група учнів створює текст послідовно, додаючи по одному реченню або абзацу. Після завершення історії спільно проводиться редагування та обговорення тексту, що сприяє розвитку мовної гнучкості та вміння адаптувати власні висловлювання до ідей інших учасників [37].

Поетичні мініатюри як форма творчого письма дозволяють розвивати емоційну виразність та розширювати словниковий запас. Учні створюють короткі вірші на задану тему або емоційний стан, використовуючи асоціативні вправи, римування та мовні картки. Читання цих текстів вголос і обговорення художніх засобів сприяє закріпленню лексики та граматичних структур і підвищує мотивацію до навчання [5, с. 33 - 39].

Листування з уявним або реальним партнером також ефективно розвиває комунікативні навички та стратегії письма. Учні пишуть листи, електронні повідомлення або листи-привітання, дотримуючись структури тексту та жанрових норм. Після цього можливе обговорення текстів у парах або отримання зворотного зв'язку, що формує вміння планувати, редагувати та адаптувати власне мовлення до адресата.

У дослідженні Н. Дмитренко та Н. Франчук наголошується, що розвиток навичок критичного мислення є важливою умовою ефективного навчання англomовного письма. Авторки підкреслюють, що вміння аналізувати інформацію, обґрунтовувати власні думки та робити висновки сприяє створенню змістовних і логічно вибудованих письмових текстів. Застосування відповідних методик активізує пізнавальну діяльність учнів і посилює усвідомленість у процесі написання, що є необхідним компонентом формування творчого письма [16].

У дослідженні І. Беженар підкреслюється, що рефлексія є однією з провідних психологічних передумов розвитку іншомовної писемної компетентності. Науковиця наголошує, що формування навичок письма

неможливе без усвідомленої мовленнєвої діяльності, яка включає самоаналіз, самоконтроль та оцінку власного письмового продукту. Рефлексивні процеси дозволяють учням осмислювати структуру тексту, виявляти типові помилки й визначати подальші шляхи вдосконалення. Саме здатність аналізувати власні результати сприяє розвитку творчого письма, оскільки учні вчаться виходити за межі шаблонних рішень та формувати індивідуальний стиль письма [2, 481-589].

Ю. Єловська зазначає, що формування іншомовних навичок письма передбачає послідовне поєднання теоретичного засвоєння мовних норм із практичними завданнями, які забезпечують автоматизацію письмових умінь. Дослідниця підкреслює, що ефективний розвиток письма можливий лише за умови систематичної практики та використання різноманітних навчальних стратегій [17].

Творче переказування є ще однією важливою формою роботи. Учні пропонуються відомий сюжет, наприклад казка чи оповідання, і завдання полягає в адаптації його до нового жанру, наприклад у формат коміксу, пісні або сучасної версії казки. Така діяльність розвиває мовну гнучкість, творчість і вміння трансформувати інформацію, інтегруючи читання, письмо та говоріння [18].

Таким чином, використання різних видів творчого письма забезпечує комплексний розвиток іншомовної комунікативної компетентності. Вони формують критичне мислення, мовну креативність, стратегічні вміння та соціокультурні навички, а також стимулюють мотивацію учнів і залучають їх до активної комунікативної діяльності. Творче письмо стає не лише інструментом розвитку писемного мовлення, а й важливою складовою цілісної системи формування іншомовної компетентності в іншомовному середовищі.

1.3 Психолого-педагогічні особливості старшокласників у контексті розвитку вмінь письма

Старшокласники становлять особливу вікову групу, розвиток якої відбувається в умовах значних психологічних, соціальних та інтелектуальних змін. Юнацький вік (приблизно 15–18 років) характеризується переходом від підліткової залежності до усвідомлення власної індивідуальності, формуванням світогляду, самооцінки, життєвих планів та ціннісних орієнтацій [47]. Саме у цей період особливо активно розвиваються процеси мислення, мовлення, рефлексії, що створює сприятливі умови для вдосконалення вмінь письма.

Психологи зазначають, що пізнавальна діяльність старшокласників відзначається цілеспрямованістю, логічністю, прагненням до аналізу та узагальнення. Мислення набуває рис абстрактності, учні починають розуміти причинно-наслідкові зв'язки, встановлювати закономірності, будувати власні умовиводи. Це безпосередньо впливає на якість письма, оскільки формування логічної структури тексту потребує розвиненого абстрактного мислення, вміння виділяти головне, добирати аргументи та приклади.

У старшому шкільному віці значно зростає роль самосвідомості та внутрішньої мотивації. Учні прагнуть до самостійності у навчальній діяльності, хочуть бути почутими та сприйнятими дорослими «на рівних». Це зумовлює появу внутрішніх мотивів до навчання – інтересу, прагнення самовираження, професійного самовизначення [20]. Водночас частина старшокласників може демонструвати зниження навчальної мотивації через емоційну нестабільність або невпевненість у власних силах. Саме тому педагогічна підтримка у цей період має бути особливо чутливою до емоційного стану та потреб учня.

Розвиток умінь письма в старшій школі є не лише мовленнєвим, а й психологічним процесом. Письмо потребує зосередженості, саморегуляції, вміння планувати, редагувати, контролювати результат. Це складна діяльність, яка поєднує когнітивні, емоційно-вольові та мовленнєві механізми. За спостереженнями дослідників, формування навичок письма в учнів старших класів тісно пов'язане з рівнем розвитку мислення, мовного чуття і читацького досвіду [10]. Учні, які активно читають, мають більш багатий словниковий запас,

краще розуміють структуру тексту і здатні будувати логічно послідовні висловлення.

Важливо зазначити, що мотивація до письма у старшокласників формується під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Зовнішні – це оцінка вчителя, соціальні очікування, вимоги навчальної програми. Внутрішні – інтерес до теми, бажання висловити власну думку, відчуття успіху від створення якісного тексту. За відсутності внутрішньої зацікавленості письмо може сприйматися як формальний обов'язок, що призводить до шаблонності та зниження рівня креативності [8].

Мовленнєвий розвиток старшокласників досягає високого рівня, проте він не є завершеним. Лексичний запас стає більш різноманітним, розширюється знання функціональних стилів мови, формується вміння добирати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання. Однак, як зазначають методисти, у письмі часто простежується невпевненість у доборі лексики, використання шаблонних зворотів, надмірне наслідування підручникових формулювань [27]. Це зумовлює потребу у системній роботі над стилістикою, розвитком мовного чуття та відчуття жанрової різноманітності.

Письмо у старшій школі повинно розглядатися як засіб розвитку особистості, а не лише як технічна навичка. Воно сприяє формуванню критичного мислення, уміння аргументувати власну позицію, логічно викладати думки. Через письмо учень навчається структурувати інформацію, узагальнювати, рефлексувати власні погляди, що є необхідними як для подальшого навчання, так і для життя у суспільстві [13, с. 19 - 24].

З психолого-педагогічного погляду важливим аспектом розвитку письма є створення безпечного середовища, де учень не боїться помилятися. Відчуття страху перед оцінкою часто блокує творчість, обмежує самовираження. Тому завдання педагога – формувати позитивне ставлення до письмової діяльності, підкреслювати сильні сторони роботи, давати конструктивний зворотний зв'язок. Як підкреслює Г. Васьківська, підтримка вчителя має не лише

коригуючий, а й мотиваційно-підкріплюючий характер: учень повинен бачити не тільки помилки, а й успіхи [7, с. 14 - 19].

Особливу увагу слід відводити індивідуальним відмінностям старшокласників. Учні цього віку різняться за рівнем мовленнєвого розвитку, пізнавальних інтересів, читацького досвіду, темпом мислення. Одні швидко опановують структуру тексту, але потребують допомоги у доборі лексики; інші, навпаки, мають багату мову, але труднощі з логікою викладу. Тому педагогічний процес має бути диференційованим: передбачати різні рівні завдань, жанри, форми письма [30, с. 42 - 149].

Старшокласники здатні створювати тексти різних стилів і жанрів – від есе та рецензії до офіційних документів чи публіцистичних виступів. Саме різножанровість завдань допомагає розвивати мовну гнучкість, адаптивність і відчуття стилю. Аналіз зразків текстів, порівняння, редагування, взаємоперевірка – усе це формує не лише технічні навички, а й мовленнєву рефлексію.

На думку українських педагогів-практиків, важливо поєднувати формальні вправи (на орфографію, граматику, пунктуацію) з творчими (есе, щоденникові записи, відгуки, вільні тексти) [19, с. 130 - 133]. Такий підхід дозволяє одночасно формувати грамотність і підтримувати мотивацію до письма. Учень повинен відчувати, що письмо – це не лише обов'язкова частина навчання, а й спосіб самовираження, можливість донести власні думки, почуття, позицію.

Навчання письма є складним процесом як рідною, так і іноземною мовою, але існують важливі відмінності. Письмо не є природженою навичкою: дослідники зазначають, що для жодної людини писемна мова не є «рідною» в буквальному сенсі, адже опанування письма фактично відбувається як оволодіння другою мовою – надбудовою над усним мовленням [22]. Тобто навіть рідною мовою учні засвоюють письмо поступово через навчання. Водночас письмо іноземною мовою становить ще більший виклик, оскільки потребує паралельного розвитку мовної компетентності. Письмо іноземною мовою належить до найскладніших видів мовленнєвої діяльності – у його процесі

здіянні усі психофізіологічні механізми [45]. Учень має перекодувати власне мовлення (внутрішнє чи усне) у графічну форму чужою мовою, дотримуючись правил графіки, орфографії та синтаксису цієї мови. Якщо в рідній мові старшокласники вже володіють широким словниковим запасом і інтуїтивно відчують структуру тексту, то в англомовному письмі вони часто зіштовхуються з обмеженнями словника, граматичними труднощами та іншомовними стилістичними нормами. Дослідження підтверджують, що існують як мікрорівневі (лексико-граматичні), так і макрорівневі (структурно-стилістичні) відмінності між породженням тексту рідною та іноземною мовою [72]. Зокрема, тексти, написані учнями іноземною мовою, можуть відрізнятися меншою лексичною різноманітністю, спрощеним синтаксисом та слабкішою зв'язністю, що зумовлено недостатнім мовним досвідом. Отже, викладач має приділяти увагу як формуванню мовної правильності (орфографічних, лексико-граматичних навичок), так і розвитку власне письмового мовлення – уміння зв'язно і логічно викладати думки англійською.

Умовою успішного розвитку умінь письма є системність і поступовість навчання. Необхідно переходити від коротких, репродуктивних завдань до більш складних творчих проєктів, що вимагають аналізу, планування, рецензування. Систематична практика письма сприяє автоматизації навичок, формуванню власного стилю та підвищенню впевненості у своїх силах [31].

Творче (креативне) письмо посідає окреме місце у навчанні, оскільки воно передбачає вільне генерування учнями власних ідей іноземною мовою. Методисти підкреслюють, що *creative writing* є найбільш складним типом письма для навчання, адже потребує високого рівня мовленнєвої та когнітивної самостійності учнів. Водночас саме творчі письмові завдання дозволяють глибоко оволодіти мовою – активно й творчо використовуючи англійську, учні фактично привласнюють її, роблять «своєю» і відчують більше впевненості у власних силах [11]. Іншими словами, створення креативного тексту іноземною мовою сприяє розвитку мовної автономності учнів і мотивує їх до подальшого вдосконалення. Недарма дослідники відзначають, що впровадження елементів

творчого письма на уроках іноземної мови підвищує мотивацію школярів виконувати письмові завдання, розвиває їхню пам'ять, критичне мислення та навички аналізу інформації [24]. Творче письмове висловлювання дає старшокласникам можливість самовиражатися, демонструвати оригінальність думок, а також краще усвідомлювати міжкультурні відмінності при викладі змісту.

Чайка О. аналізує фактори, які впливають на успішність вивчення другої мови. Авторка підкреслює, що найбільше значення мають мотивація та емоційний стан учня: внутрішній інтерес, цілі саморозвитку, а також низький рівень тривожності. Важливими є й когнітивні чинники: робоча пам'ять, мовна здібність та метакогнітивні навички, що допомагають планувати й контролювати власне письмо. Загалом робота показує, що поєднання цих психологічних процесів визначає швидкість і якість оволодіння другою мовою [53, с. 1 - 22].

З огляду на специфіку старшого шкільного віку сформовані інтелектуальні процеси, розвинену уяву та потребу в особистісному самовираженні учні мають високий потенціал для опанування писемного мовлення як рідною, так і англійською мовою. Проте засвоєння письма іноземною мовою потребує врахування додаткових психологічних та мовних факторів [33]. На відміну від письма рідною мовою, створення тексту англійською вимагає більш ретельного контролю мовної правильності, подолання комунікативної невпевненості та усвідомленої роботи з мовним матеріалом. Застосування сучасних методичних підходів, у яких поєднується тренування мовної компетентності з творчими видами діяльності, значно підвищує ефективність формування писемних умінь. Технологія навчання творчого письма, що включає підготовчий етап, обговорення ідей, написання чернетки та послідовне редагування допомагає учням реалізувати власні креативні потреби й водночас розвивати іншомовну писемну компетентність [70]. Такий підхід узгоджується з віковими можливостями старшокласників і забезпечує результативніше оволодіння письмом як важливою навичкою для подальшого особистісного й академічного розвитку.

Таким чином, психолого-педагогічні особливості старшокласників визначають специфіку роботи над розвитком їхніх умінь письма. У цьому віці учень уже здатен до критичного мислення, рефлексії, аргументації, але потребує педагогічної підтримки для подолання невпевненості, формалізму та мотиваційного спаду. Письмо має бути не лише навчальною вимогою, а процесом самопізнання, самовираження та розвитку мовної культури.

Висновки до розділу 1

У першому розділі здійснено теоретичне обґрунтування проблеми розвитку вмінь письма в учнів старшої школи в процесі вивчення англійської мови. На основі аналізу наукових джерел уточнено сутність поняття «творче письмо» як складного виду мовленнєвої діяльності, спрямованого на формування в учнів уміння самостійно створювати письмові висловлювання, що відображають їхній особистісний досвід, емоційно-ціннісні орієнтації та комунікативні наміри.

Визначено, що структура творчого письма охоплює низку взаємопов'язаних компонентів: мотиваційно-цільовий, змістовий, операційно-діяльнісний та результативний. Розвиток кожного з них забезпечує поступовий перехід від репродуктивних дій до продуктивної творчої діяльності, у межах якої учні здатні виявляти мовленнєву ініціативу, використовувати мовні засоби адекватно до ситуації спілкування та прагматичної мети висловлювання. З'ясовано, що творче письмо відіграє важливу роль у формуванні іншомовної комунікативної компетентності, оскільки сприяє розвитку всіх її компонентів – мовного, мовленнєвого, соціокультурного, стратегічного та когнітивного. Виконання завдань творчого характеру стимулює учнів до глибшого осмислення мовного матеріалу, формує навички логічного, послідовного та змістовно багатого письмового мовлення. Психолого-педагогічні особливості старшокласників, зокрема розвиток абстрактного мислення, сформованість рефлексивних умінь, потреба у самовираженні та самоствердженні, створюють сприятливі умови для організації навчання письма на творчій основі. Водночас успішність цього процесу зумовлюється урахуванням індивідуальних відмінностей учнів, рівня їхньої мотивації, пізнавальної активності та ступеня сформованості мовленнєвого досвіду.

Отже, теоретичний аналіз дозволяє зробити висновок, що розвиток умінь письма в учнів старшої школи є складним багаторівневим процесом, який поєднує мовні, когнітивні та особистісні аспекти навчання.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ТВОРЧОГО ПИСЬМА З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

2.1. Етапи формування вмінь творчого письма в учнів 10 класу

Формування вмінь творчого письма є одним із ключових напрямів розвитку комунікативної компетентності учнів старшої школи. У 10 класі учні вже володіють базовими навичками письма, тому завданням педагогів стає розвиток в учнів здатності створювати тексти різних жанрів. Процес формування вмінь творчого письма передбачає поступове ускладнення завдань, використання різноманітних методичних прийомів і активізацію креативності учнів. Такий підхід дозволяє не лише підвищити мовну майстерність, а й сприяє розвитку критичного мислення, вміння висловлювати власну позицію та працювати самостійно і в колективі [41].

О. Тарнопольський і С. Кожушко наголошують, що навчання академічного письма має ґрунтуватися на принципах поетапності, комунікативності та орієнтації на реальні завдання, що забезпечує усвідомлене й цілеспрямоване формування письмових умінь. Дослідники підкреслюють, що ефективна методика передбачає створення автентичних ситуацій письма, які стимулюють розвиток логічності, структурованості та самостійності учня аспектів, важливих і для творчого письма [40].

Проблематика поетапного формування вмінь творчого письма докладно розглядають Дж. Бредлі та С. Грей-Панесі [50]. Автори пропонують п'ятиетапну модель розвитку творчого письма, яка може бути ефективно адаптована для навчання учнів старших класів, зокрема 10 класу.

В основі підходу лежить ідея, що творче письмо – це не одноразовий акт натхнення, а поетапний процес, який передбачає послідовне проходження кількох стадій: від зародження ідеї до публікації результату. Такий підхід дає змогу системно формувати у школярів уміння створювати оригінальні тексти, розвиває самостійність мислення, вміння планувати і редагувати власну роботу.

На *початковому* етапі важливо стимулювати уяву учнів, викликати внутрішню зацікавленість темою. Джерелом натхнення можуть бути особисті спостереження, літературні тексти, дискусії, візуальні образи. Учитель на цьому етапі не дає готової теми, а лише спрямовує пошук ідей, допомагає учням визначити, що саме їх хвилює або цікавить.

На етапі *планування* учень формує задум майбутнього тексту, визначає його жанр, стиль, основну думку та послідовність викладу. Складається план або «карта твору», яка допомагає впорядкувати матеріал. Це формує вміння логічно структурувати зміст, виділяти головне та другорядне.

На етапі *чернеткового письма* (первинне створення тексту) учень записує свої думки у вільній формі, не зосереджуючись на помилках. Основне завдання – дати вихід ідеям, дозволити тексту «народитися». Важливо зняти страх перед чистим аркушем, заохотити учнів писати без надмірного самоконтролю, зберігаючи природність викладу.

Етап *редагування* (перегляд і вдосконалення тексту). Під час цього етапу учень аналізує створений текст, перевіряє послідовність, логіку викладу, мовну точність, стилістичну виразність. Вчитель може запропонувати роботу в парах або групах – взаємне редагування й обговорення чернеток. Це допомагає розвинути навички критичного мислення, самоаналізу й удосконалення власного письма.

Завершальний етап передбачає підготовку фінальної версії тексту, його презентацію або публікацію (наприклад, читання вголос, участь у шкільному конкурсі, розміщення у класному блозі). Учень отримує відгук, аналізує свої успіхи та визначає напрями для подальшого розвитку. Таким чином формується внутрішня мотивація до письма та усвідомлення його цінності [51].

Перевагою моделі Дж. Бредлі та С. Грей-Панесі є її процесуальний характер, адже учні розуміють, що якісний письмовий продукт потребує часу, кількох спроб, перегляду і доопрацювання. Це зменшує тривожність і підвищує впевненість у власних силах. Крім того, автори наголошують, що етапи можуть

повторюватися, а процес письма – бути гнучким і нелінійним. Учні вчаться керувати власним творчим процесом, що є ключовим умінням у старшій школі.

Застосування такої моделі у 10 класі дозволяє розвивати не лише мовленнєву компетентність, а й критичне та креативне мислення, що відповідає сучасним вимогам компетентнісного навчання [51].

У науковій статті О. Б. Бігич [3] висвітлено особливості розвитку письмової компетентності учнів старшої школи в контексті сучасних освітніх тенденцій. Авторка підкреслює, що уміння творчого письма є складним інтегрованим утворенням, яке поєднує когнітивні, мовленнєві, емоційні та мотиваційні компоненти. Письмо, на думку дослідниці, має розглядатися не лише як вид мовленнєвої діяльності, а як засіб самовираження, творчого мислення та рефлексії учня.

О. Бігич приділяє особливу увагу поетапності формування вмінь творчого письма, яка відповідає процесуальному підходу. Вона наголошує, що ефективне навчання письма можливе лише тоді, коли учні поступово проходять через усі стадії письмової діяльності – від виникнення задуму до редагування та презентації власного тексту. Такий підхід не лише систематизує роботу, а й дозволяє враховувати індивідуальні відмінності учнів у темпі та стилі мислення.

Підготовчий етап (передписання) включає аналіз теми, постановку комунікативного завдання, добір ідей і мовного матеріалу. Дослідниця радить використовувати на цьому етапі такі методи, як «мозковий штурм», створення асоціативних карт, добір ключових слів і зразків текстів для наслідування. Ці прийоми формують у старшокласників внутрішню готовність до письма, активізують уяву, розвивають аналітичне мислення.

Основний етап (первинне письмо) передбачає написання чернетки тексту без акценту на граматичній правильності. Головне завдання цього етапу – навчити учнів викладати думки вільно, логічно й послідовно. Для цього вчитель використовує вправи на створення коротких описів, діалогів, оповідань або есе, що відповідають рівню інтересів старшокласників.

Заключний етап (редагування і публікація) включає аналіз і вдосконалення створеного тексту, роботу з помилками, уточнення структури, добір мовних засобів відповідно до стилю. Авторка наголошує, що важливим компонентом цього етапу є рефлексія, тобто самооцінка учнем власного тексту та обговорення результатів у групі. Це допомагає формувати критичне мислення, здатність аргументовано оцінювати як власні, так і чужі роботи .

У старшокласників спостерігається зростання потреби в самовираженні, прагнення донести власну позицію, продемонструвати індивідуальний стиль мислення. Тому навчання письма має спиратися не лише на мовну практику, а й на розвиток емоційного інтелекту, уміння формулювати судження, вести внутрішній діалог. Саме тому авторка вважає за доцільне впроваджувати особистісно орієнтований підхід у процес навчання письма – надавати учням можливість обирати тему, форму та жанр тексту [48].

Методичні розробки українських дослідників у сфері навчання творчого письма спираються на принципи особистісно орієнтованої та компетентнісної освіти, що узгоджується зі стратегічними завданнями сучасної школи формуванням освіченої й творчої особистості. Питання розвитку письмової компетентності учнів та методів роботи з творчим письмом досліджували численні українські науковці, серед яких О. Гладка, О. Пеліщенко, О. Соловова, Н. Станкевич, О.Тарнопольський та інші. У їхніх працях підкреслюється необхідність переходу від написання шаблонних творів до процесного підходу, за якого письмо розглядається як послідовне створення висловлювання. У руслі поглядів О. В. Чеботнікова письмо трактують як продуктивний вид мовленнєвої діяльності, що передбачає кілька кроків: визначення мети та адресата, планування змісту й структури майбутнього тексту, а також контроль і доопрацювання. Така модель узгоджується з концепцією *writing process*, що пропонує циклічне виконання різних стадій написання, а не одноетапне створення остаточного варіанта [42].

Сучасні українські методисти рекомендують застосовувати широкий спектр інтерактивних і креативних методик для розвитку письма. Йдеться про

використання проєктних технологій, ігрових методів, сторітелінгу, колективного письма, які посилюють зацікавленість учнів. Наприклад, Г. Бондаренко доводить результативність проєктного методу у формуванні пізнавальної активності старшокласників на уроках української мови. Інші дослідники наголошують на необхідності інтеграції цифрових інструментів, онлайн-платформ та спільної роботи над текстами, що особливо важливо за умов дистанційного навчання [4]. У методиці викладання іноземних мов прослідковуються аналогічні підходи: О. Тарнопольський обґрунтовував важливість розгляду письма як процесу, який включає планування, написання та редагування і передбачає використання комунікативних та проєктно-ігрових завдань. Продовжуючи цю ідею, Г. Мельниченко пропонує п'ятиетапну модель розвитку творчих навичок письма майбутніх учителів англійської мови, що охоплює інструктаж, взаємооцінювання, планування, створення тексту та метарефлексію [25]. Такий підхід поєднує аналітичну роботу та креативність: під час інструктажу студенти ознайомлюються з жанровими вимогами, рецензування дає змогу критично оцінити зразки учнівських текстів, на етапі планування створюють чернетку з урахуванням мовних норм, під час виконання пишуть повноцінний текст, а метарефлексія дозволяє осмислити власний процес письма та внести виправлення.

Аналіз наукових і методичних джерел дозволяє зробити висновок, що формування вмінь творчого письма в учнів старшої школи є складним, багатоступеневим процесом, який поєднує мовленнєві, когнітивні, емоційно-ціннісні та особистісно-творчі складники [74]. Сучасні дослідження вітчизняних і зарубіжних учених свідчать, що ефективне навчання письму в 10 класі має ґрунтуватися не лише на засвоєнні мовних структур, а передусім на розвитку мислення, здатності до самовираження, рефлексії та аргументованого викладу думок.

Аналіз сучасних українських праць із методики навчання (зокрема робіт наведених учених) дає змогу визначити ключові стадії формування умінь творчого письма в старшокласників. За своєю суттю вони відповідають етапам

процесу письма (pre-writing, writing, post-writing), адаптованим до шкільних умов.

1. Передписемний (підготовчий) етап. На цьому рівні створюються змістові та мотиваційні передумови для написання творчої роботи. Учитель разом з учнями окреслює мету письма, визначає жанр і передбачуваного читача, генерує ідеї та обговорює тему. Важливо активізувати досвід і уяву школярів, сформувані потрібний емоційний фон. О.Пеліщенко та його співавтори розглядають підготовчий етап як першочерговий у формуванні навичок творчого письма [25]. На цьому етапі можуть виконуватися асоціативні вправи, мозковий штурм, аналіз прикладів, добір інформації. Г. Пристай називає початковий підетап «вступним», підкреслюючи важливість оцінювання базового рівня учнів. Підготовча фаза задає тон подальшій роботі та допомагає подолати психологічний бар'єр перед письмом.

2. Написання чернетки (створення первинного тексту). Це центральна стадія, коли учень формує перший варіант твору, перетворюючи ідеї на зв'язний текст. Методично важливо надати можливість вільного письма без переривань, щоб уникнути надмірної орієнтації на правильність. «Вільне письмо» допомагає позбутися шаблонності й активізує асоціативне мислення. Тому на цьому етапі увага зосереджена на змісті, а не на формальних помилках.

3. Редагування та вдосконалення. Після створення чернетки учень переходить до аналізу і покращення тексту. Перевіряється логіка викладу, зміст, мовне оформлення, виразність [42]. Науковці наголошують, що успіх завершує значною мірою залежить від цього етапу. Редагування може бути як індивідуальним, так і колективним (peer review). Залучення однолітків розвиває критичне мислення і вміння аналізувати мовні помилки. У моделі Г.Мельниченко взаєморецензування відіграє ключову роль у виробленні критичного погляду на текст. У школі доцільно застосовувати чек-листи, питання для самооцінювання та інші алгоритми. Г. Пристай розглядає редагування як заключний етап творення тексту. На цьому кроці твір набуває завершеної форми [25].

4. Публікація (представлення результату). Багато методик рекомендують завершувати цикл письма презентацією готових робіт. Учні можуть читати свої твори вголос, створювати збірку або стінгазету, розміщувати тексти в класному блозі. Така практика дає школярам відчуття реального читача та значущості їхньої праці, що посилює мотивацію. У межах проєкту «Пишемо есе» радять організовувати обговорення або невеликі конкурси, що перетворює навчання на творчий процес. Важливо забезпечити доброзичливу атмосферу під час презентації.

5. Рефлексивно-оцінювальний етап. Завершальна стадія – це осмислення учнем власної роботи. Рефлексія допомагає зрозуміти, які елементи вдалися найкраще, а над чим варто працювати далі. Г. Мельниченко наголошує, що рефлексія сприяє формуванню навичок самокорекції. Оскільки креативне письмо має внутрішньо рефлексивний характер, цей етап дає можливість усвідомити свої переживання й задум під час письма. У школі його можна реалізувати через обговорення, міні-анкети чи «щоденники автора». Рефлексія завершує навчальний цикл та створює основу для подальшого розвитку майстерності письма.

У проаналізованих нами працях письмо розглядається як діяльність, що розвивається поетапно, у зв'язку з мовною та психологічною готовністю учнів. Так, у дослідженні О. Бігич підкреслено важливість поступового переходу від репродуктивних до продуктивних форм письмової діяльності – від наслідування зразка до самостійного створення тексту. Вчена акцентує на ролі аналітичного мислення, планування та рефлексії, що формуються через вправи з реконструкції й аналізу текстів [3].

Таким чином, на основі синтезу поглядів українських і зарубіжних науковців можна виокремити такі спільні закономірності розвитку вмінь творчого письма в учнів 10 класу:

- процес письма має бути етапним і цілісним, охоплюючи планування, написання, редагування й рефлексію;

- необхідно поєднувати мовну, емоційну та інтелектуальну активність учнів;
- ключову роль відіграє мотиваційне середовище, у якому учень відчуває підтримку й зацікавленість;
- учитель виступає провідником творчості, а не лише носієм знань;
- мета навчання письма – не лише грамотний текст, а розвиток мислячої, самостійної, критично орієнтованої особистості.

На нашу думку, навчання творчого письма у старшій школі має будуватися навколо ідеї особистісного самовираження через текст. Учні 10 класу вже мають сформоване критичне мислення, емоційно насичений досвід, внутрішні конфлікти та пошук себе – усе це створює ідеальні умови для розвитку творчості, якщо педагог зможе правильно їх спрямувати.

Вважаємо, що ключем до успішного розвитку вмінь письма є створення простору довіри та діалогу між учителем і учнем. Старшокласники не сприймають авторитарності – вони відкриваються тоді, коли їхня думка почута, коли письмове завдання стосується їхнього життя, цінностей, емоцій. Варто впроваджувати в освітній процес рефлексивні практики (ведення письмових щоденників, обговорення процесу письма, обмін відгуками між учнями). Це розвиває метапізнання – здатність думати про власне мислення, що є ключовим компонентом творчості.

Сучасні українські дослідники та педагоги сформували цілісну систему навчання творчого письма учнів старших класів, яка ґрунтується на послідовному розвитку цієї навички. У методиці виділяють кілька важливих фаз: підготовку до письма, створення першого варіанта тексту, його редагування, представлення роботи та підсумкову рефлексію. Така структура дозволяє поступово формувати вміння самостійного письмового висловлення [15].

Кожен етап супроводжується спеціальними методичними прийомами: застосуванням інтерактивних завдань на підготовчому рівні, практикою «вільного письма» під час створення чернетки, використанням взаємної перевірки та самоаналізу під час редагування, а також творчими форматами

презентації й завершальною рефлексією. Психолого-педагогічні дослідження доводять, що така поетапність допомагає учням поступово здобувати впевненість у власних письмових здібностях, розкривати креативність і формувати необхідну компетентність не лише для успішного складання іспитів, а й для подальшого навчання та особистісного зростання [75].

Спираючись на сучасні українські наукові праці та практику шкільних учителів, можна зробити висновок: творче письмо є ефективним засобом розвитку мовної особистості старшокласника, якщо впроваджувати його послідовно та методично обґрунтовано.

2.2. Цифрові інструменти як засіб підтримки процесу письма

У сучасному освітньому просторі процес письма зазнає суттєвих трансформацій під впливом цифрових технологій. Якщо раніше формування навичок письма спиралося переважно на традиційні методи – письмо від руки, паперові зошити, друковані тексти, то сьогодні у фокусі уваги педагогів і науковців опиняються цифрові інструменти, що забезпечують нові можливості для розвитку писемного мовлення.

Цифрові платформи, онлайн-редактори, додатки для планування та корекції тексту, сервіси для колективного написання й перевірки граматики стають не лише допоміжними засобами, а повноцінними учасниками навчального процесу. Вони сприяють індивідуалізації навчання, підвищенню мотивації до письма, полегшують етапи планування, редагування та самокорекції [39].

Актуальність дослідження зумовлена тим, що цифрові інструменти відкривають нові педагогічні підходи до розвитку письма, зокрема інтерактивне навчання, візуалізацію мислення, швидкий зворотний зв'язок і можливість адаптації завдань під індивідуальні потреби учня. Разом з тим виникає потреба у науковому осмисленні того, як саме цифрові ресурси впливають на якість, динаміку та мотивацію процесу письма, особливо в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Х. Дальстрьом розглядає проблему використання цифрових інструментів у процесі письма з позиції самих учнів. Авторка зосереджується на тому, як вони (учні) сприймають доступність і доцільність різних цифрових засобів, а також як ці інструменти впливають на їхню здатність організовувати власну діяльність, планувати текст і вдосконалювати письмову продукцію [55].

Результати дослідження показали, що більшість опитаних учнів розглядають цифрові засоби як важливу підтримку на різних етапах письма, а саме від пошуку інформації та планування до редагування та спільної роботи над текстом. Водночас виявлено певні обмеження, які полягають у тому, що не всі учні мають однаковий рівень доступу до технологій, а також відзначають труднощі з концентрацією уваги через численні онлайн-відволікання [56].

Особливу увагу авторка приділяє поняттю агенції учня, тобто його здатності самостійно приймати рішення, вибирати інструменти і стратегії роботи з текстом. Згідно з висновками дослідження, саме цифрові ресурси можуть як посилювати, так і послаблювати цю агенцію. Якщо учень володіє цифровою грамотністю і може критично використовувати інструменти, вони сприяють автономії та саморегуляції, а якщо ж навички недостатньо розвинені то технології перетворюються лише на технічний бар'єр [56].

Таким чином, робота Х. Дальстрьом робить вагомий внесок у сучасне розуміння взаємозв'язку між технологіями та процесом письма, підкреслюючи, що цифрові інструменти є не самоціллю, а засобом розвитку автономного, усвідомленого й рефлексивного письма.

Робота Х. Дальстрьом акцентує увагу не лише на технічних перевагах цифрових засобів, а насамперед на суб'єктивному досвіді користувачів. Її висновки підтверджують, що ефективне застосування цифрових інструментів у процесі письма залежить від рівня сформованості цифрової грамотності, мотивації до навчання та здатності до саморегуляції. Отже, ідеї Х. Дальстрьом можна застосувати у подальшому аналізі педагогічних умов використання цифрових ресурсів для формування письма, а також при розробленні практичних

рекомендацій для вчителів та батьків щодо організації індивідуальної або домашньої роботи з розвитку писемного мовлення за допомогою технологій.

У статті М. Школьник розглянуто актуальну проблему впровадження цифрових технологій у процес формування академічного письма у здобувачів вищої освіти. Автор акцентує увагу на тому, що сучасні цифрові інструменти, такі як: *Grammarly*, *DeepL*, *ChatGPT*, *QuillBot*, *LanguageTool* та інші стають невід'ємною частиною навчального процесу, забезпечуючи нові можливості для самостійного опрацювання тексту, редагування та розвитку академічної грамотності.

Дослідження виявляє відмінності між письмом рідною та іноземною мовою. У другій мові цифрові інструменти виступають додатковим компенсаторним ресурсом, який допомагає зменшити когнітивне навантаження, пов'язане з граматикою та лексикою. Проте надмірна залежність від технологій, на думку авторки, може знизити рівень автономності письма і призвести до формального використання інструментів без усвідомлення їхнього впливу на якість тексту [67].

Результати дослідження свідчать, що більшість учнів активно користуються цифровими засобами для граматичної перевірки, перекладу, переформулювання речень та пошуку прикладів академічного стилю. Особливо позитивно оцінено використання *Grammarly* як інструменту для розвитку уваги до мовних помилок, а також *ChatGPT*, як джерела ідей і прикладів академічних структур. Водночас автори наголошують на необхідності критичного використання таких систем, адже автоматичні рекомендації не завжди враховують контекст, стиль чи наукову достовірність.

Значна увага у статті відведена питанню академічної доброчесності. Автори підкреслюють, що цифрові інструменти можуть виступати як підтримкою, так і потенційною загрозою, якщо учень використовує їх не для вдосконалення власного письма, а як спосіб уникнути самостійної роботи. Тому важливим аспектом є формування цифрової етики та навичок відповідального використання штучного інтелекту у навчальному процесі.

У науково-практичному вимірі робота містить рекомендації для викладачів ЗВО щодо інтеграції цифрових засобів у курси академічного письма. Зокрема, пропонується поєднувати традиційні методи навчання з цифровими платформами, навчати учнів критично оцінювати результати роботи ІІІ, формувати навички самоперевірки текстів із використанням автоматичних систем, розвивати компетентність у цифровій грамотності як складову академічної культури.

Автори доходять висновку, що цифрові інструменти можуть значно підвищити ефективність процесу формування академічного письма, за умови їх усвідомленого, педагогічно обґрунтованого використання. Вони сприяють не лише підвищенню технічної якості текстів, а й розвитку рефлексивності, самостійності та академічної відповідальності учнів.

У статті Д. Базь розглядаються практичні аспекти використання цифрових технологій для розвитку письмових навичок у школярів середньої ланки. Дослідниця аналізує, як онлайн-сервіси (*Padlet*, *Storybird*, *Google Docs*, *LearningApps* та інші) можуть бути інтегровані в навчальний процес з англійської мови для підвищення ефективності формування вмінь письма.

Авторка підкреслює, що цифрові інструменти не лише полегшують навчальний процес, а й створюють інтерактивне середовище, у якому учні можуть спільно працювати над текстами, редагувати власні роботи, отримувати коментарі від учителя та однокласників. Такі можливості сприяють розвитку комунікативної компетентності, формуванню мотивації до письма та підвищенню самостійності учнів.

У роботі наведено приклади вправ, які демонструють, як можна використовувати онлайн-платформи для написання різних типів текстів (листи, описи, короткі оповідання). Авторка робить висновок, що застосування цифрових інструментів дозволяє індивідуалізувати навчання, враховуючи рівень підготовки кожного учня, а також забезпечує зворотний зв'язок у режимі реального часу, що є ключовим чинником формування навички письма у молодших підлітків.

Робота Д. Базь є важливою для нашого дослідження, оскільки вона демонструє практичну реалізацію теоретичних підходів, описаних у працях зарубіжних авторів (зокрема, Scholnik, 2018; Dahlström, 2019). Якщо дослідження Г. Дальстрьом і М. Школьник фокусуються на загальних закономірностях цифрового письма, то праця Д. Базь показує конкретний педагогічний контекст – як саме ці технології можна застосовувати у шкільному навчанні.

Таким чином, ця робота підтверджує, що цифрові інструменти є не лише допоміжними технічними засобами, а важливим компонентом освітнього середовища, який сприяє розвитку мотивації, креативності та самостійності учнів [1].

І. В. Палесіка підкреслює, що використання новітніх інформаційних технологій істотно підвищує ефективність формування навичок письма, оскільки забезпечує інтерактивність, можливість оперативного зворотного зв'язку та індивідуалізацію навчання. Авторка зазначає, що цифрові інструменти стимулюють учнів до більш активної участі у створенні письмових текстів і сприяють розвитку їх мовленнєвої автономії [29].

Отже, цифрові інструменти посідають важливе місце у сучасному освітньому процесі, зокрема у розвитку навичок письма. Вони розширюють можливості як для вчителів, так і для здобувачів освіти, забезпечуючи зручність, інтерактивність і доступ до різноманітних ресурсів. Використання онлайн-сервісів, платформ і програм для планування, редагування, перевірки та організації текстів сприяє підвищенню мотивації до письма, формуванню самостійності, критичного мислення та культури академічного спілкування.

Дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних авторів підтверджують, що цифрові технології не замінюють сам процес письма, а виступають його ефективним підтримувальним інструментом. Вони допомагають удосконалити структуру тексту, підвищити якість мовлення та створити умови для співпраці й взаємного зворотного зв'язку. Таким чином, інтеграція цифрових засобів у навчання письма є необхідним кроком до формування сучасних комунікативних

компетентностей і підготовки здобувачів освіти до успішної академічної та професійної діяльності.

2.3. Методичні прийоми використання цифрових інструментів (онлайн-платформи, за стосунки, штучний інтелект тощо) для розвитку вмінь творчого письма

У сучасному світі цифрові технології стали невід’ємною частиною нашого життя, а освіта активно змінюється під їхнім впливом. Учні дедалі частіше навчаються, спілкуються та творять за допомогою онлайн-платформ, застосунків і штучного інтелекту. Такі інструменти відкривають нові можливості для розвитку творчості, зокрема вміння писати цікаво, образно й змістовно.

Розвиток умінь творчого письма в старшокласників – це не лише вдосконалення мовлення, а й спосіб самовираження, формування критичного мислення, уміння аргументувати власну позицію. Використання цифрових інструментів робить цей процес динамічним і захопливим: учні можуть створювати тексти у форматі блогів, онлайн-журналів, спільних проєктів, а також отримувати миттєвий зворотний зв’язок [44].

Онлайн-платформи створюють сприятливе середовище для формування навичок письма, спілкування та рефлексії. Завдяки ним учні мають змогу не лише писати, а й бачити свої тексти у спільному цифровому просторі, ділитися ними з однокласниками, отримувати коментарі та відгуки. Такі платформи, як *Padlet*, *Google Classroom*, *Storybird*, *Writing.com*, сприяють розвитку відповідальності за власну роботу та формують відчуття причетності до спільної творчої діяльності. *Padlet* дозволяє створювати інтерактивні «стіни» для спільного написання історій, обміну ідеями, створення тематичних карт. *Google Docs* дає змогу організувати спільне редагування текстів, коментування й взаємооцінювання. *Storybird* стимулює творчу уяву через візуальні образи: учні обирають ілюстрацію й пишуть до неї коротке оповідання або вірш. *Write&Improve* допомагає відпрацьовувати навички письма англійською мовою

з автоматичною перевіркою, але принципи можна адаптувати й для української. *Canva for Education* – зручний інструмент для створення інтерактивних коміксів, постерів, візуальних історій. Ми розробили завдання, які можна пропонувати учням для виконання на цих онлайн-платформах (див табл. 2.1.).

Табл. 2.1.

Приклади завдань для розвитку вмінь творчого письма із використанням цифрових інструментів *Padlet, Storybird, Google Docs*

№	Назва	Мета	Послідовність виконання
1.	«Історія на картинці» (<i>Storybird</i>)	розвиток уміння створювати короткий художній текст із чіткою композицією.	1. Учитель пропонує учням набір ілюстрацій (або дає посилання на <i>Storybird</i>). 2. Учні обирають одну і створюють коротке оповідання (150–200 слів), що передає настрій зображення. 3. Роботи публікуються на спільній «дошці» <i>Padlet</i>, де інші учні можуть залишати коментарі та пропозиції. 4. На завершення відбувається обговорення прийомів побудови сюжету та мовної виразності.
2.	«Мікрооповідання у <i>Padlet</i> »	розвивати лаконічність і образність мовлення.	1. Учитель створює в <i>Padlet</i> спільну дошку з темою «Місто, яке мене здивувало». 2. Учні публікують короткі тексти до 100 слів, ілюструючи їх власними фото або ілюстраціями з <i>Canva</i>.

			3. Інші учні залишають під дописами коментарі у формі «+» (що вдалося) і «-» (що можна покращити).
3.	«Переосмисли класику»	розвивати міжтекстове мислення.	1. Учитель розподіляє уривки з відомих творів. 2. Учні в групах створюють у <i>Google Docs</i> сучасну версію сюжету, зберігаючи основний конфлікт, але змінюючи час, місце й героїв. 3. Роботи презентуються у формі спільного читання онлайн.

Цифрові застосунки урізноманітнюють навчальний процес і сприяють розвитку мовної креативності. Вони дозволяють подати навчальний матеріал у привабливій, інтерактивній формі, що особливо важливо для старшокласників. Такі інструменти, як *Wordwall*, *Jamboard*, *Canva*, *Book Creator*, допомагають тренувати словниковий запас, логіку побудови висловлювання й уміння працювати з візуальними елементами. Вправи подані в таблиці 2.2.

Табл. 2.2.

Приклади завдань для розвитку вмінь творчого письма із використанням цифрового інструмента *Wordwall*

№	Назва	Мета	Послідовність виконання
1.	«Літературний квест у <i>Wordwall</i> »	формування вміння застосовувати художні засоби та елементи сюжету.	1. Учитель створює інтерактивний квест (наприклад, «Врятуй героя оповідання») у <i>Wordwall</i> .

			2. Учні проходять завдання, що передбачають добір метафор, порівнянь, епітетів. 3. Після завершення квесту кожен учень пише короткий текст (оповідання, опис, лист).
2.	«Словесна дуель» (Wordwall)	активізувати використання синонімів і художніх засобів.	1. Учитель створює у Wordwall гру «Добери краще слово» наприклад: sad (gloomy, melancholic, despairing). 2. Учні змагаються в парах, добираючи виразніші варіанти. 3. Потім вони пишуть 3–4 речення, використовуючи нові слова у власному тексті.

Штучний інтелект (ШІ) сьогодні стає не лише об'єктом обговорення, а й інструментом підтримки творчості. Такі ресурси, як *ChatGPT*, *Google Gemini*, *QuillBot*, *Grammarly* можуть бути використані для розвитку метакогнітивних стратегій письма – планування, редагування, самокорекції. Приклади завдань із використанням цих цифрових інструментів подані у табл. 2.3.

Табл. 2.3.

Приклади завдань для розвитку вмінь творчого письма із використанням цифрових інструментів *ChatGPT*, *Google Gemini*, *QuillBot*, *Grammarly*

№	Назва	Мета	Послідовність виконання
1.	«ШІ як творчий партнер»	навчити учнів аналізувати, оцінювати й	1. Учні створюють чернетку власного твору (есе, оповідання). 2. Вони вводять його у чат і просять ШІ запропонувати

	(<i>ChatGPT</i> або <i>Gemini</i>)	удосконалювати власний текст.	альтернативні фінали, знайти мовні повтори, підказати сильні сторони тексту. 3. Далі учні порівнюють власну та покращену версію, обговорюють відмінності й роблять висновки щодо стилю та виразності.
3.	«Синопис від III»	навчити учнів планувати текст і працювати зі структурою.	1. Учні вводять у III тему майбутнього твору (наприклад: «Мій улюблений день», «Пригода в лісі», «Моя мрія»). 2. III пропонує 2–3 варіанти плану (синопису) лише структуру: вступ, основні пункти, ключові ідеї (без написання самого тексту!). 3. Учні обирають один із планів і пишуть власний текст, опираючись на структуру, але формулюючи думки самостійно. 4. Порівняння: учні звіряють свій текст із обраним планом: – чи всі пункти розкрито? – чи логічно пов'язані частини? – чи не пропущено важливі деталі?
4.	«Редактор стилю» (<i>Grammarly</i> / <i>QuillBot</i>)	навчити вдосконалювати мовленнєву виразність.	1. Учні вводять власний текст у <i>Grammarly</i> або <i>QuillBot</i> . 2. Програма пропонує заміни та стилістичні вдосконалення.

			3. Учні аналізують: які пропозиції покращують текст, а які порушують авторський задум.
--	--	--	--

Інструменти *Google Docs*, *Padlet*, *Etherpad* дають змогу створювати тексти в групах, редагувати й коментувати в режимі реального часу. Це розвиває навички співпраці, самооцінювання та цифрового етикету. Відповідні вправи подані у таблиці 2.4.

Табл. 2.4.

Приклади завдань для розвитку вмінь творчого письма із використанням цифрових інструментів *Google Docs*, *Padlet*, *Etherpad*

№	Назва	Мета	Послідовність виконання
1.	«Мозаїка історії» (<i>Google Docs</i>)	розвивати навички командного письма.	1. Учитель створює спільний документ із початком історії. 2. Кожна група додає по одному абзацу, логічно продовжуючи сюжет. 3. Наприкінці учні аналізують структуру історії, стилістичну узгодженість і роль кожного автора.
2.	«Цифрова пошта героїв» (<i>Padlet</i> / <i>Google Docs</i>)	розвивати уміння писати від імені персонажа.	1. Кожна група обирає літературного героя (наприклад, Elizabeth Bennet «Pride and Prejudice» by Jane Austen», «Harry Potter» J. K. Rowling. 2. У спільному документі учні пишуть «листи» від імені героїв твору використовуючи відповідний стиль.

			3. Інші групи аналізують мовлення персонажів, емоційність, структуру.
3.	«Коло оповідачів» (Etherpad)	формувати логіку сюжету та вміння узгоджувати ідеї.	1. Учитель створює спільний документ, у якому кожен учень додає 2–3 речення, продовжуючи попередній сюжет. 2. Наприкінці клас читає результат. Часто це виходить несподівана, комічна історія. 3. Рефлексія стосовно того що допомагає зберігати зв'язність тексту.

Для розвитку навичок самооцінювання ефективним є ведення електронних творчих щоденників (у *Google Sites*, *Notion*, *Padlet*), де учні записують власні думки, замітки, фрагменти текстів, аналізують творчий процес. Детальніше завдання описано у таблиці 2.5.

Табл. 2.5.

Приклади завдань для розвитку вмінь творчого письма із використанням цифрових інструментів *Google Sites*, *Notion*, *Padlet*

№	Назва	Мета	Виконання
1.	«Мій творчий щоденник» (<i>Notion</i> / <i>Google Sites</i>)	формування рефлексивних умінь і звички до регулярного письма	1. Учні створюють власний цифровий щоденник. 2. Щотижня додають туди короткі записи, відгуки на прочитане, власні ідеї для майбутніх оповідань.

			3. Наприкінці семестру проводиться виставка найкращих робіт.
2.	«Щоденник натхнення» (<i>Canva</i> / <i>Padlet</i>)	навчити фіксувати ідеї для майбутніх текстів.	1. Учні створюють цифрову дошку у <i>Padlet</i> , де розміщують фото, уривки, цитати, власні нотатки. 2. Раз на тиждень вони обирають один елемент і пишуть коротке есеїстичний текст на його основі. 3. Учитель оцінює динаміку розвитку стилю кожного учня.
3.	«Мій шлях автора» (<i>Canva</i> , <i>Padlet</i>)	сприяти плануванню особистого прогресу в письмі.	1. Учні створюють «дошку проєкту» з трьома стовпчиками: Ідеї → У процесі → Завершено. 2. Вони додають до кожної картки тексти, які планують написати або вже виконали. 3. Під кінець семестру проводиться самоаналіз: які типи текстів вдаються найкраще, над чим варто попрацювати.

Цифрові інструменти, використані у процесі навчання творчого письма, сприяють реалізації принципів індивідуалізації, інтерактивності та компетентнісного підходу. Вони дозволяють зробити процес письма цікавим, динамічним і рефлексивним, розвивають самостійність, естетичний смак та цифрову грамотність старшокласників.

Методичне поєднання онлайн-платформ, мобільних застосунків і ШІ-інструментів формує цілісну цифрову екосистему для розвитку творчої особистості учня.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було обґрунтовано методичні підходи до формування вмінь творчого письма в учнів 10 класу з урахуванням можливостей сучасних цифрових технологій. Аналіз етапів розвитку творчого письма засвідчив, що ефективний навчальний процес повинен містити послідовність дій, спрямованих на мотивацію учнів, формування мовленнєвих умінь, розвиток уяви, роботу з моделями текстів та організацію рефлексії. Особливе значення мають умови, які забезпечують підтримку учнів на кожному етапі написання тексту від генерування ідей до редагування.

Встановлено, що цифрові інструменти відіграють вагомую роль у підвищенні якості навчання творчого письма, оскільки забезпечують інтерактивність, швидкий зворотний зв'язок, можливість колективної роботи та індивідуалізацію завдань. Використання таких ресурсів активізує навчальну мотивацію, розширює можливості для самовираження та сприяє розвитку автономності учнів.

У межах розділу визначено найбільш ефективні методичні прийоми інтеграції цифрових інструментів у навчальний процес: робота в спільних документах, візуалізація плану тексту, створення мультимедійних елементів, взаємооцінювання й самооцінювання, поетапне редагування. Ці прийоми сприяють формуванню логічності, зв'язності, аргументованості та креативності учнівських письмових робіт.

Отже, використання цифрових технологій у процесі навчання творчого письма не лише доповнює традиційні методи, а й трансформує їх, створюючи умови для активної, усвідомленої та творчої діяльності старшокласників.

РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У НАВЧАННІ ТВОРЧОГО ПИСЬМА

3.1. Організація та проведення експериментального дослідження

Експериментальне дослідження спрямоване на перевірку ефективності використання цифрових інструментів у процесі навчання творчого письма англійською мовою учнів 10 класу. У процесі дослідження нами було висунуто гіпотезу про те, що застосування таких інструментів, як ChatGPT, онлайн-платформи, різноманітні додатки для спільного редагування та візуалізації ідей дають можливість розвивати вміння письма, а також креативність, критичне мислення та підвищувати мотивацію учнів.

Метою експерименту стала перевірка ефективності використання цифрових інструментів (ChatGPT, навчальних застосунків, інтерактивних платформ) для розвитку вмінь творчого письма в учнів 10 класу [26].

Нами було розроблено такі завдання експерименту:

1. Визначити початковий рівень сформованості в учнів вмінь творчого письма.
2. Розробити та впровадити завдання, які передбачають використання цифрових інструментів у процесі написання творчих робіт.
3. Перевірити вихідний рівень сформованості вмінь творчого письма після виконання завдань.
4. Здійснити кількісний і якісний аналіз результатів експерименту.

Дослідження проводилося на базі Тернопільської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №7 з поглибленим вивченням іноземних мов м. Тернополя. У ньому взяли участь 19 учнів 10-А класу. Експеримент охоплював як експериментальну групу (ЕГ), у якій на заняттях застосовувалися цифрові інструменти, так і контрольну групу (КГ), у якій навчання здійснювалося традиційними методами. Дослідження проводилось з лютого 2025 по березень 2025 року.

Експериментальне дослідження відбувалося у три послідовні етапи: констатувальний, формувальний і контрольний.

Під час констатувального етапу нами було виявлено початковий рівень сформованості вмінь письма в учнів 10 класу. Для оцінювання пропонували завдання на написання короткого твору або есе, які оцінювали за визначеними критеріями (див. Додаток А) (логічність структури, оригінальність, мовна грамотність, емоційність і образність), а саме: *logical structure* (є вступ, розвиток і завершення історії), *originality of ideas* (не шаблонна, цікава ідея), *language accuracy* (правильність граматики, орфографії, словникового запасу), *emotional & visual expression* (чи створює текст емоції, уявні картини).

Оцінювання кожного критерію проводилося за 10-бальною шкалою, що забезпечило достатню диференціацію результатів і дозволило об'єктивно визначити індивідуальний рівень сформованості письма.

- 9–10 балів – високий рівень, учень повністю відповідає критерію, демонструє сформовані навички та усвідомлене володіння письмом.
- 7–8 балів – достатній рівень, загалом критерій виконаний, проте спостерігаються незначні недоліки або окремі слабкі місця.
- 5–6 балів – середній рівень, учень частково відповідає вимогам, проте текст містить помітні прогалини або поверхове опрацювання ідей.
- 3–4 бали – низький рівень, критерій виконано фрагментарно, текст є маловиразним або структурно порушеним.
- 0–2 бали – дуже низький рівень, робота суттєво не відповідає критерію або не демонструє необхідних умінь.

Сумарний бал за всіма критеріями відображав загальний рівень сформованості письмових умінь учнів. Отримані результати дозволили визначити вихідний рівень розвитку письма та окреслити завдання формувального етапу експерименту.

Також проводилося анкетування для з'ясування ставлення учнів до письма й використання цифрових технологій у навчанні (див. Додаток А).

На формувальному етапі відбувалось навчання письма із використанням цифрових інструментів. Ми пропонували учням використовувати *ChatGPT* як інструмент для генерації ідей, підказок для покращення текстів і їх редагування, а також та застосовувати *Canva* для візуалізації. Під час навчання велику увагу приділяли формуванню вмінь планування тексту, логічної побудови сюжету та вмінню працювати з цифровими.

Метою контрольного етапу було визначити зміни у рівні сформованості вмінь творчого письма учнів після виконання експериментальних завдань.

Учні обох груп знову виконували аналогічне творче завдання, результати якого порівнювалися з показниками констатувального етапу. Аналіз здійснювався за тими самими критеріями, що дозволило об'єктивно оцінити ефективність застосування цифрових інструментів. Нами було використано такі методи у процесі експерименту як спостереження, анкетування, аналіз творчих робіт та порівняльний аналіз результатів контрольної та експериментальної груп.

Завдання для учнів “A Message to My Future Self” полягало у написанні листа самому собі у майбутнє (через 10 років). Учні могли описати свої мрії, страхи, цілі, події, які б хотів пережити, поради для свого дорослого «я».

Мета завдання – розвивати вміння творчого письма, критичного мислення, самовираження та вміння використовувати цифрові інструменти під час створення тексту англійською мовою.

Табл.3.1.

**Послідовність виконання завдання “A Message to My Future Self”
учнями КГ**

№ етапу	Зміст етапу
1.	Обговорення теми “ <i>What would you tell your future self?</i> ” в класі.
2.	Учні індивідуально пишуть текст від руки або у Word (150–200 слів).
3.	Використовують зошит чи словник для перевірки лексики.
4.	Учитель допомагає з граматикою та дає індивідуальний фідбек.

5.	Після написання – читання повідомлення вголос і обговорення у парах.
----	--

Наведемо приклад письмового повідомлення учня з контрольної групи.

A Message to My Future Self

Dear Future Me, I hope you are happy and healthy. I wonder if you still live in the same city and have the same friends.

I want to tell you not to forget about your dreams. Please, don't give up when things are hard. I hope you finished university and found a job you love. Remember to call your parents and be kind to people. Life is short, so enjoy every moment.

From your Younger Self.

Табл.3.2.

**Послідовність виконання завдання “The Day Everything Changed”
учнями ЕГ**

№	Етап роботи
1.	Учні Використовують <i>ChatGPT</i> для генерації ідей “Give me ideas for a letter to my future self”. “How can I start my story emotionally?” та обговорюють ідеї в парах у <i>Google Docs</i> .
2.	Створюють чернетку у <i>Google Docs</i> , користуються коментарями для взаємооцінювання. Можуть просити <i>ChatGPT</i> перевірити граматику або переформулювати речення з поясненням.
3.	У <i>Canva</i> створюють «visual diary page» або «letter design» – красивий макет свого листа з ілюстраціями, символами майбутнього (наприклад, мапа, планета, університет, родина).
4.	Учні коротко презентують свій лист перед класом (1–2 хвилини) або публікують на спільній дошці <i>Padlet</i> .
5.	Заповнюють коротку анкету з відкритою відповіддю. Що допомогло створити кращу історію – власна уява чи цифрові інструменти? Як <i>ChatGPT</i> і <i>Canva</i> вплинули на твою креативність?

Нижче подано приклад твору виконано учнем ЕГ.

Dear Future Me,

Do you still wake up early to watch the sunrise, or have you forgotten how calm it feels? I hope your heart is still brave enough to dream, even if some dreams have already come true.

Remember the rainy afternoon when you decided to write stories instead of hiding them – that was the beginning. I hope you travel often, laugh loudly, and never stop being curious. If life feels heavy, look at the stars and breathe. You once promised yourself not to lose that hope.

With love,

Your 16-year-old Self.

Ще одне завдання з творчого письма англійською мовою для 10 класу, яке виконували обидві групи – “*The Day Everything Changed*”.

Метою даного завдання є розвивати навички розповіді (narrative writing), послідовність викладу, вміння передавати емоції, описувати події та персонажів, навчити учнів використовувати цифрові ресурси для побудови сюжету та редагування тексту. “*The Day Everything Changed*” – розповідь про один день, який змінив життя головного героя. Це може бути реальна історія, вигаданий сюжет або фантастична подія.

Табл.3.3.

**Послідовність виконання завдання “*The Day Everything Changed*”
учнями КГ**

№ етапу	Зміст етапу
1.	Обговорення в класі: <i>What events can change a person's life?</i>
2.	Учні пишуть історію від руки або у Word (150 - 200 слів).
3.	Учитель нагадує структуру: <i>Introduction – who, where, when. Body – what happened. Ending – what changed.</i> Учні перевіряють роботу за допомогою зошита або словника.
4.	Обговорення готових текстів у парах (коротке читання уривків).

Приклад виконання завдання ученицею КГ.

The Day Everything Changed

It was a normal Monday morning. I went to school as usual, feeling sleepy and bored.

But when I came home, my parents told me we were moving to another city.

I was shocked. I didn't want to leave my friends or my room.

That night I couldn't sleep. I thought about everything that would change.

The next day I decided to be strong. I said goodbye to my friends and promised to stay in touch.

It was the day everything changed, and I learned that change is not always bad.

Послідовність виконання завдання “The Day Everything Changed”

учнями ЕГ

Табл.3.4.

№ етапу	Зміст етапу
1.	Учні використовують <i>ChatGPT</i> , щоб отримати ідеї і натхнення, використовуючи підказки: “ <i>Give me story ideas about a day that changed someone's life.</i> ” “ <i>How can I make my story emotional or mysterious?</i> ”
2.	Учні обговорюють ідеї в парах і обирають одну для розвитку.
3.	Учні працюють у <i>Padlet</i> для побудови структури (story map або timeline).
4.	Учні записують ключові події, характеристику персонажів і кульмінацію розповіді.
5.	У <i>Google Docs</i> написали текст, отримали коментарі від однокласників.
6.	Використовують <i>ChatGPT</i> щоб перевірити текст або порадити кращі синоніми для опису емоцій.
7.	У <i>Canva</i> створили коротку book cover або poster до своєї історії з назвою, героями, символами події.
8.	Учні презентували свою історію усно (1–2 хвилини).

9.	Пройшли анкетування. Що допомогло розвинути ідею? Як використання цифрових інструментів вплинуло на мотивацію?
----	--

Нижче подано приклад виконання завдання учнями ЕГ.

The Day Everything Changed

The sky was gray that morning. I remember it clearly.

I was running to school, late as always, when my phone buzzed.

“Don’t worry. We’re all fine,” the message said. But my hands were shaking.

There had been a small fire in our apartment.

For a moment, time stopped. I could hear only my heartbeat.

When I got home, smoke still smelled in the air, but my family was safe.

That day, I realized how fragile everything is.

Since then, I try to notice every small thing – the morning light, my mom’s smile, the sound of rain.

It truly was the day everything changed.

Отже, організація та проведення експериментального дослідження дали змогу перевірити ефективність використання цифрових інструментів у навчанні творчого письма. Було визначено мету, завдання, етапи та вибірку учасників експерименту, розроблено відповідні завдання та критерії оцінювання результатів. Отримані умови забезпечили об’єктивність і достовірність подальшого аналізу впливу цифрових технологій на розвиток творчих здібностей учнів у процесі пи

3.2. Оцінка та інтерпретація результатів

З метою перевірки ефективності використання цифрових інструментів у навчанні творчого письма було проведено порівняльний аналіз результатів виконання двох творчих завдань учнями ЕГ і КГ. До ЕГ увійшло 10 учнів, до КГ – 9.

На констатувальному етапі дослідження для визначення вихідного рівня сформованості навичок творчого письма з англійської мови в учнів 10 класу було

проведено творче завдання, спрямоване на виявлення здатності учнів будувати зв'язні висловлювання, застосовувати різноманітну лексику, граматично правильно оформлювати речення та проявляти творчість у письмі. Оцінювання здійснювалося за десятибальною шкалою за критеріями змістовності, логічності, мовленнєвої виразності, граматичної правильності та креативності. Отримані результати стали основою для визначення подальшої динаміки розвитку навичок у ході експериментального навчання. На констатувальному етапі дослідження також було проведено тестування учнів 10 класу з англійської мови, спрямоване на визначення вихідного рівня сформованості навичок творчого письма (див Додаток А)..

Після перевірки робіт, виконаних учнями контрольної групи, було зафіксовано такі результати:

- на низькому рівні – 6 учнів (60 %);
- на середньому рівні – 3 учні (30 %);
- на високому рівні – 1 учень (10 %).

Графічно ці дані подано на рисунку 3.1.

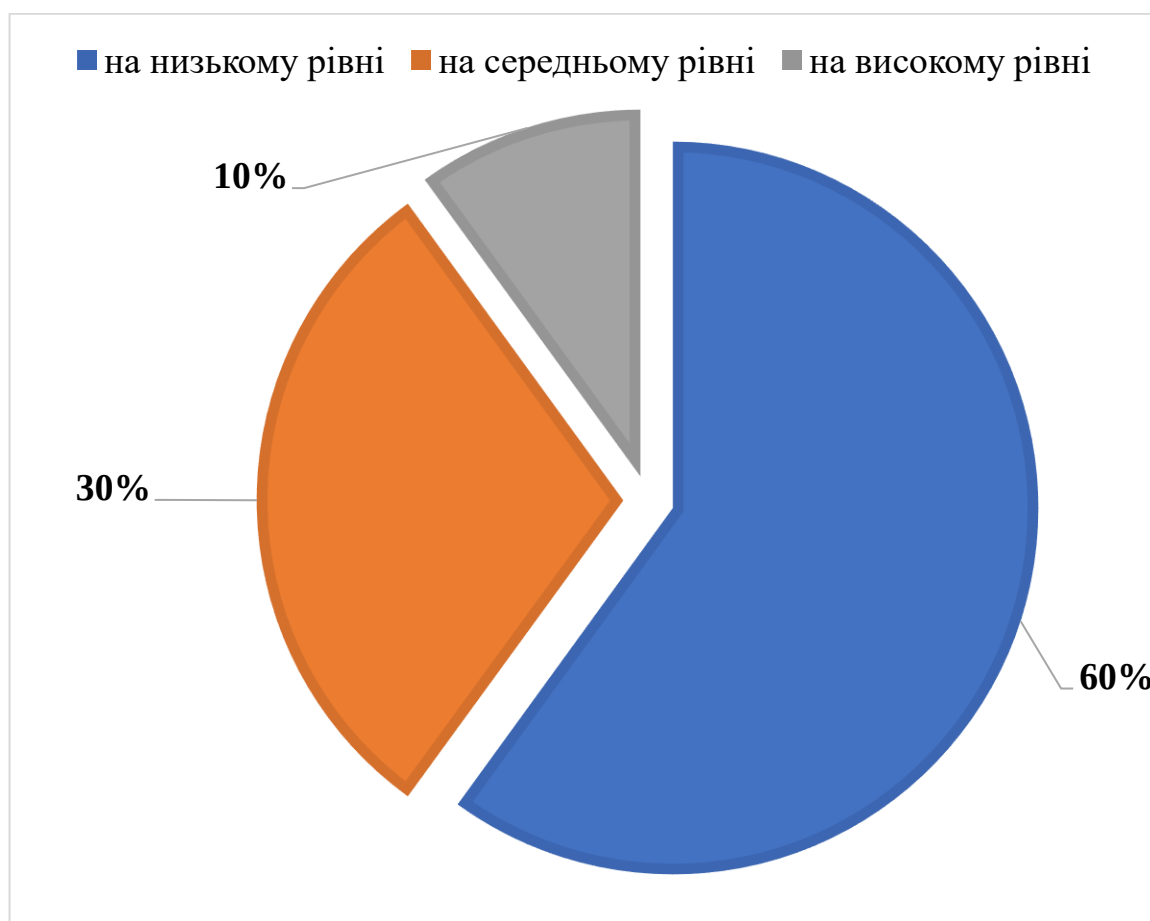

Рис. 3.1. Рівні сформованості умінь творчого письма у контрольній групі 10 класу (до експерименту)

У експериментальній групі, де передбачалося подальше використання цифрових інструментів (Canva, GPT), результати були подібними:

- на низькому рівні – 5 учнів (50 %);
- на середньому рівні – 4 учні (40 %);
- на високому рівні – 1 учень (10 %).

Отримані результати свідчать про те, що початковий рівень підготовленості обох груп є приблизно однаковим, що забезпечує коректність подальшого порівняльного аналізу.

Схематично ці показники відображено на рисунку 3.2.

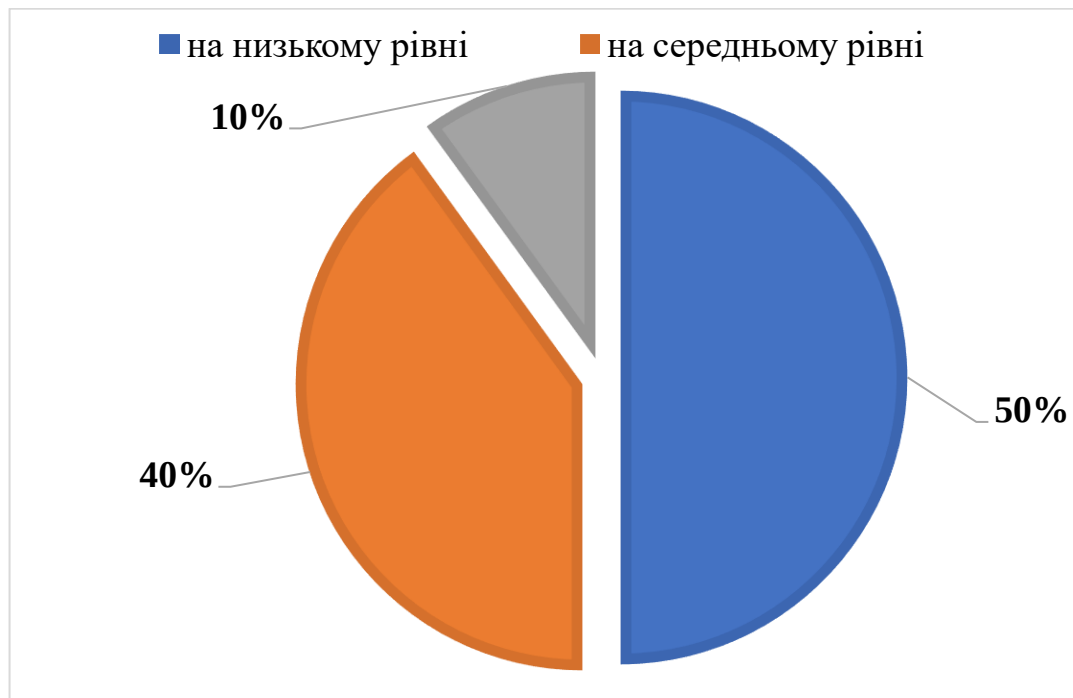

Рис. 3.2. Рівні сформованості умінь творчого письма у експериментальній групі 10 класу (до експерименту).

Для наочності порівняння показників контрольної та експериментальної груп результати подано у вигляді діаграми (рис. 3.3).

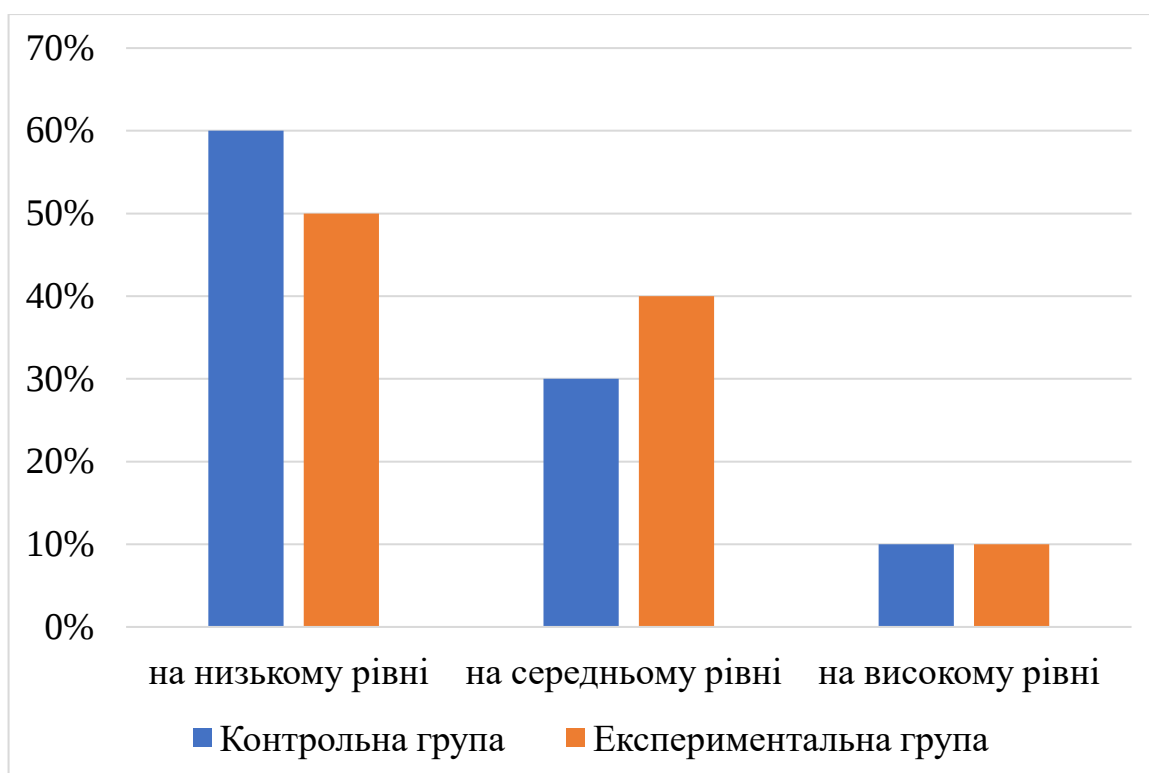

Рис. 3.3. Порівняння результатів тестування контрольної та експериментальної груп 10 класу (до експерименту)

На початковому етапі обидві групи мали близькі показники. Після використання цифрових експериментальна група демонструє суттєве підвищення балів (до 8,0), що свідчить про активізацію мовленнєвої виразності та креативності в коротких висловлюваннях. У контрольній групі спостерігається помірне зростання (до 6,5), переважно завдяки структурній організації речень.

У ході експерименту учні обох груп виконували два завдання на написання творчих робіт:

1. Творче завдання *“A Message to My Future Self”*. метою якого було виявити вміння створювати зв’язний, логічно послідовний текст з елементами власних спостережень.

Учні контрольної групи граматично правильно виконували завдання, логічно будували текст, котрий легко читався. Проте у цих текстах немає яскравих образів, особистих деталей та емоційного тону. Детальніше розподіл балів у контрольній групі відображено у табл. 3.5

Табл. 3.5.

Група	Змістовність	Виразність	Грамотність	Структура	Креативність	Середній бал
КГ	6,3	6,1	6,5	6,2	6,0	6,2

Учні експериментальної групи виконували це завдання, вкладаючи глибокий зміст, емоційну мову та поетичні елементи у твір. Також помітно особисту позицію та розвиток мовлення. Розподіл балів за результатами виконання цього завдання подані у табл. 3.6

Табл. 3.6.

Група	Змістовність	Виразність	Грамотність	Структура	Креативність	Середній бал
ЕГ	7,5	7,8	7,3	7,4	8,0	7,6

2. Творче завдання «*The Day Everything Changed*», спрямоване на розвиток уяви, здатності до художнього мислення та мовленнєвої виразності.

Учні контрольної групи у свої роботах мали логічну структуру, правильну граматику та зрозумілий зміст, але була обережна емоційність та лексична різноманітність, учні переважно використовували прості речення з мінімумом описів. Розподіл балів за результатами виконання цього завдання подані у табл. 3.7

Табл. 3.7

Група	Змістовність	Виразність	Грамотність	Структура	Креативність	Середній бал
КГ	6,6	6,4	6,8	6,5	6,3	6,5

В учнів експериментальної групи у творах помітна висока емоційність, образність, різноманітна лексика та помітно глибину рефлексії, проте місцями ці твори перевантажені метафорами, що потребувало редагування. Розподіл балів за результатами виконання цього завдання подані у табл. 3.8

Табл. 3.8.

Група	Змістовність	Виразність	Грамотність	Структура	Креативність	Середній бал
ЕГ	8,1	8,3	7,9	8,0	8,4	8,1

Результати виконання розроблених творчих завдань учнями експериментальної групи після проведення формувального етапу експерименту виявилися значно вищими порівняно з результатами, зафіксованими на констатувальному етапі.

Завдяки систематичному використанню цифрових інструментів (зокрема *Canva*, *ChatGPT*, *Wordwall*) у процесі навчання англійського письма, учні продемонстрували помітний прогрес у розвитку навичок зв'язного письма, логічного викладу думок, дотримання мовленнєвих норм та креативності.

Варто зазначити, що кількість учнів із високим рівнем сформованості умінь творчого письма збільшилася на 12 % (3 учні), кількість учнів із середнім рівнем – на 16 % (4 учні), тоді як частка учнів із низьким рівнем зменшилася на 28 % (7 учнів).

Таким чином, після проведення експериментального навчання отримано такі результати:

- на високому рівні перебувають 24 % учнів;
- на середньому рівні – 48 % учнів;
- на низькому рівні – 28 % учнів.

Отримані дані свідчать про ефективність використання цифрових інструментів у процесі формування умінь творчого письма англійською мовою.

Схематично результати подано на рисунку 3.4.

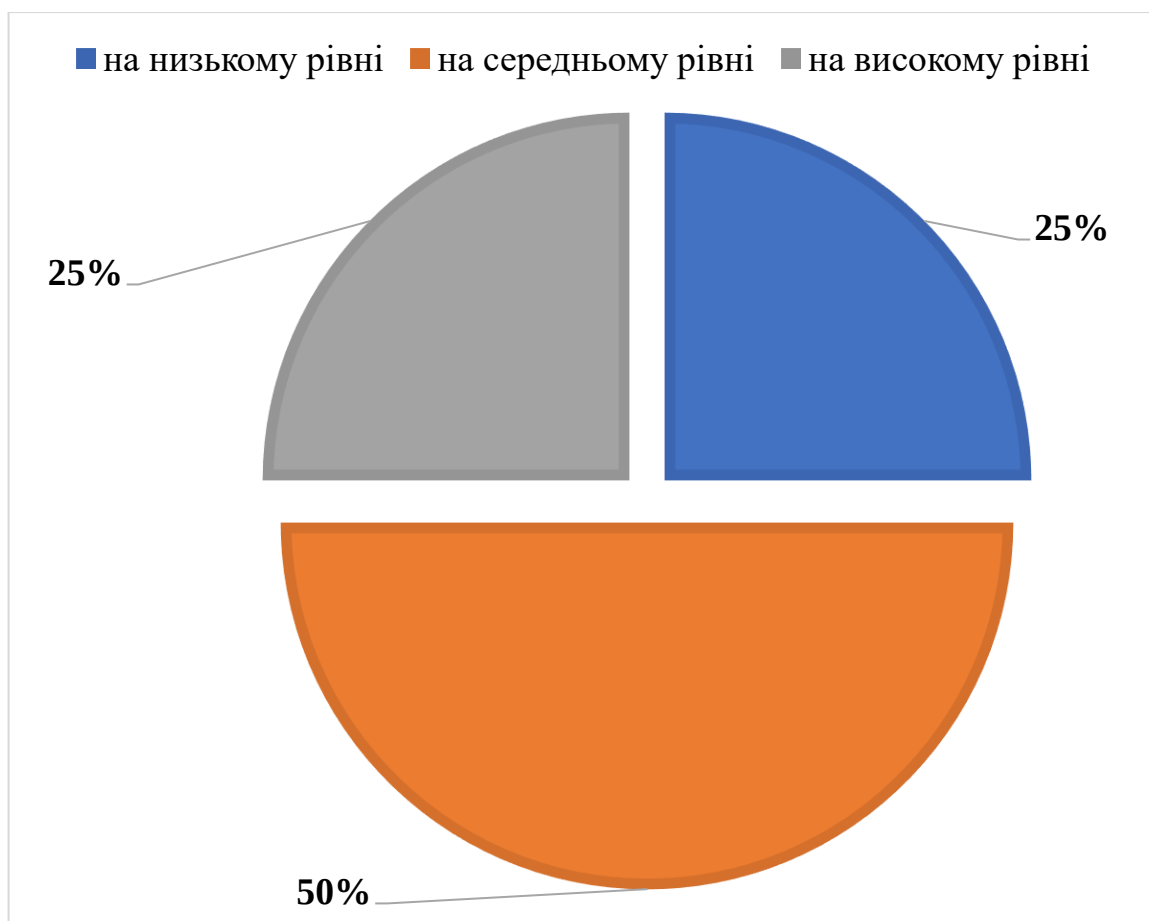

Рис. 3.4. Показники сформованості умінь творчого письма у експериментальній групі після експерименту

Після завершення експериментального навчання результати аналізу творчих робіт учнів продемонстрували помітні позитивні зміни. Кількість учнів із високим рівнем сформованості навичок творчого письма збільшилася на 12 %, із середнім рівнем – на 16 %, а частка учнів із низьким рівнем зменшилася на 28 %. Учні експериментальної групи почали виявляти більшу самостійність у виборі тем, використовували багатший словниковий запас, точніше передавали власні емоції та думки, а також проявляли креативність у побудові текстів. Їхні роботи відзначалися більшою зв'язністю, логічною послідовністю, образністю й особистісною спрямованістю висловлювань.

Розвиток умінь творчого письма у старших класах є важливим напрямом сучасної шкільної освіти, адже саме через письмо учні вчаться формулювати власні думки, логічно будувати висловлювання, добирати мовні засоби для точного та емоційного вираження ідей [21]. Письмова діяльність допомагає старшокласникам не лише засвоювати мовний матеріал, а й мислити самостійно,

аналізувати ситуації, висловлювати особисте ставлення до певних подій чи явищ. Вона формує в учнів уміння планувати, узагальнювати, аргументувати, тобто ті компетентності, що є основою подальшого навчання і професійного зростання [56].

Щоб зацікавити школярів творчим письмом, важливо відійти від механічного виконання вправ і зосередитися на змісті та особистісній значущості завдань. Учням слід пропонувати цікаві ситуації, близькі до реального життя, які дозволяють висловлювати власну думку, фантазувати, придумувати історії або продовжувати розпочатий текст. Добре працюють завдання типу «зміни кінець історії», «опиши подію очима іншого героя», «вгадай листа з майбутнього», «створи свій фінал до фільму або казки». Такі прийоми допомагають зняти страх перед письмом, активізують уяву і роблять навчальний процес емоційно привабливим.

Важливим принципом є поступове ускладнення матеріалу. Спочатку можна працювати над короткими висловлюваннями або описами знайомих тем, поступово переходячи до створення зв'язних текстів різних жанрів оповідання, есе, листа, замітки тощо. Учням слід пояснювати, як планувати текст, вибудовувати логіку викладу, уникати повторів, використовувати засоби зв'язку між реченнями. Регулярне редагування власних робіт допомагає учням бачити типові помилки, підвищує рівень самоконтролю та мовної грамотності [43].

Важливу роль відіграє робота зі словниковим запасом. Учнів потрібно заохочувати використовувати нові слова, шукати синоніми, антоніми, порівняння, метафори. Такі вправи розвивають мовну чутливість, формують відчуття стилю та допомагають зробити текст більш виразним і цікавим. Розширення лексичного запасу доцільно поєднувати з аналізом зразкових текстів, адже спільне обговорення їх структури, добору слів, логіки викладу сприяє формуванню власного письмового стилю.

У процесі навчання варто активно використовувати цифрові ресурси, які допомагають учням не лише оформлювати тексти, а й співпрацювати під час творчих проєктів. Наприклад, створення класного блогу, електронного журналу

чи спільної збірки оповідань дозволяє кожному школяреві відчувати себе автором і побачити реальний результат своєї праці. Такі завдання формують мотивацію, розвивають навички редагування, критичного мислення і відповідальності за власний продукт. Крім того, використання програм для перевірки орфографії та граматики допомагає учням покращити якість письма, не знижуючи при цьому рівень творчості.

Оцінювання результатів творчого письма має бути максимально прозорим і підтримувальним. Доцільно оцінювати не лише правильність мови, а й зміст, логіку, оригінальність і послідовність викладу. Вчителю варто акцентувати увагу не на помилках, а на досягненнях, відзначати вдалі вислови, цікаві ідеї, творчі рішення. Ефективним є взаємооцінювання, коли учні аналізують роботи одне одного, висловлюють враження, дають поради, що сприяє розвитку критичного мислення і вміння бачити текст очима читача.

Особливої уваги потребує створення позитивного емоційного клімату на уроках [61]. Учні повинні відчувати підтримку, довіру та відсутність страху зробити помилку. Коли старшокласник бачить, що його думка цінна, а текст має значення, він пише охочіше й упевненіше. Саме в такій атмосфері формується справжня мотивація до творчої діяльності.

Інтеграція письма з іншими видами роботи також підвищує ефективність навчання. Читання текстів може стати основою для написання відгуку, есе чи продовження сюжету; аудіювання стає поштовхом до створення власного монологу або опису почуттів; перегляд коротких відео чи обговорення суспільних тем може бути приводом для написання статті або аргументованого висловлення. Такий підхід допомагає розглядати письмо як частину живої комунікації, а не як окрему граматичну вправу [60].

Таким чином, ефективне навчання творчого письма у старших класах базується на поєднанні змістовних і цікавих завдань, поступовому ускладненні матеріалу, розвитку лексико-граматичної бази, використанні сучасних технологій і створенні доброзичливої атмосфери. Системна робота в цьому напрямі дозволяє не лише підвищити рівень володіння мовою, а й розкрити

індивідуальні можливості кожного учня, виховуючи впевненість у власних силах, мовну культуру та здатність до самовираження.

Висновки до розділу 3

Проведене експериментальне дослідження дозволило встановити ефективність використання цифрових інструментів у процесі навчання творчого письма в учнів 10 класу. Метою експерименту було з'ясувати, наскільки цифрові ресурси сприяють підвищенню рівня сформованості навичок письмового мовлення, розвитку креативності, образності та самостійності в написанні англійських текстів.

На констатувальному етапі було виявлено, що більшість учнів як контрольної, так і експериментальної груп мають середній або низький рівень сформованості навичок творчого письма. Це проявлялося у недостатньому вмінні організовувати текст логічно, у вживанні однотипної лексики, простих синтаксичних конструкцій, а також у відсутності емоційного забарвлення й індивідуального стилю. Отримані дані підтвердили необхідність цілеспрямованої роботи над розвитком цих умінь шляхом використання сучасних підходів і технологій.

Під час формувального етапу експерименту для учнів експериментальної групи було впроваджено серію творчих завдань, у яких активно використовувалися цифрові ресурси. Зокрема, платформа *Canva* застосовувалася для візуалізації змісту текстів, створення інфографік та оформлення власних проєктів, тоді як *ChatGPT* використовувався як допоміжний інструмент для тренування навичок письма, генерації ідей, редагування текстів.

Після завершення експериментального навчання результати аналізу творчих робіт учнів продемонстрували помітні позитивні зміни. Кількість учнів із високим рівнем сформованості навичок творчого письма збільшилася на 12 %, із середнім рівнем – на 16 %, а частка учнів із низьким рівнем зменшилася на 28 %. Учні експериментальної групи почали виявляти більшу самостійність у виборі тем, використовували багатший словниковий запас, точніше передавали власні емоції та думки, а також проявляли креативність у побудові текстів. Їхні

роботи відзначалися більшою зв'язністю, логічною послідовністю, образністю й особистісною спрямованістю висловлювань.

Порівняння результатів експериментальної та контрольної груп підтвердило, що використання цифрових інструментів позитивно впливає на якість письмових робіт і сприяє розвитку мотивації до вивчення англійської мови. Учні ставилися до завдань із більшим інтересом, проявляли ініціативу, а сам процес створення текстів ставав для них більш захопливим та інформативним. Це свідчить про те, що впровадження елементів цифрової освіти сприяє формуванню критичного мислення, уміння працювати з інформацією, творчості та комунікативної гнучкості.

Отримані результати підтверджують, що цифрові інструменти не лише урізноманітнюють навчальний процес, але й створюють умови для підвищення рівня автономії учнів. Вони допомагають організувати навчання у форматі співпраці, забезпечують миттєвий зворотний зв'язок і дозволяють здійснювати самооцінювання власних текстів. Використання сучасних технологій формує у старшокласників навички редагування, рефлексії та критичного осмислення власних робіт, що є важливими складовими розвитку мовної особистості.

Таким чином, результати експерименту підтвердили гіпотезу про те, що систематичне використання цифрових інструментів у процесі навчання творчого письма англійською мовою сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу. Застосування таких засобів забезпечує не лише зростання рівня сформованості мовленнєвих умінь, але й розвиває внутрішню мотивацію до навчання, пізнавальну активність і бажання вдосконалювати власні досягнення.

Отже, інтеграція цифрових технологій у навчання є перспективним напрямом сучасної методики викладання англійської мови, який потребує подальшого наукового дослідження та практичного удосконалення.

ВИСНОВКИ

Отже, проведене дослідження підтвердило ефективність використання цифрових інструментів у формуванні вмінь творчого письма в учнів старшої школи. У ході роботи вдалося досягти головної мети дослідження і виконати всі окреслені завдання. Теоретичний аналіз науково-методичної літератури дозволив уточнити поняття творчого письма, його особливості та структуру в контексті навчання англійської мови. Встановлено, що творчі письмові завдання є важливою складовою іншомовної комунікативної компетентності, оскільки вони розвивають уміння учнів самостійно, зв'язно та креативно висловлювати думки англійською мовою. Визначено психолого-педагогічні особливості старшокласників (учнів 10 класу), які впливають на розвиток навичок письма: потреба у самовираженні, прагнення до творчості, чутливість до практичної значущості навчального матеріалу та інтерес до використання сучасних технологій в освіті. Старшокласники позитивно реагують на інноваційні підходи, що підвищують їхню мотивацію і залученість до навчального процесу.

На основі отриманих теоретичних положень було розроблено методику формування вмінь творчого письма з використанням цифрових інструментів. Запропоновано поетапний підхід до навчання: від підготовчих вправ і ознайомлення зі зразками текстів – до поступового ускладнення творчих завдань та рефлексії над власними творами. У процесі навчання передбачалося активно застосовувати сучасні цифрові ресурси як засіб підтримки і стимулювання писемної діяльності. Зокрема, використання платформи Canva для візуалізації змісту, створення ілюстрацій та інфографіки до власних текстів допомагало учням генерувати ідеї, розвивати образне мислення і підходити до письма більш творчо. Паралельно залучення чат-бота зі штучним інтелектом (ChatGPT) у ролі віртуального помічника дозволяло десятикласникам тренувати навички формулювання думок англійською мовою, отримувати миттєві підказки щодо вдосконалення власних речень та розширення словникового запасу, а також навчатися редагувати свої тексти. Інші онлайн-платформи й застосунки сприяли

організації спільної роботи над проєктами, обміну думками та отриманню швидкого зворотного зв'язку від учителя й однокласників. Таким чином, цифрові інструменти органічно поєднувалися з традиційним навчанням, створюючи сприятливі умови для розвитку креативності учнів у писемній діяльності.

Експериментальна перевірка ефективності запропонованої методики була здійснена на базі учнів 10-го класу шляхом порівняння експериментальної та контрольної груп. На початковому (констатувальному) етапі більшість учнів обох груп мали середній або низький рівень сформованості навичок творчого письма, що проявлялося у типових недоліках письма: порушення логічної послідовності викладу думок, обмежений словниковий запас, переважання простих синтаксичних конструкцій, відсутність виразності та індивідуального стилю. Після проведення формувального етапу, впродовж якого учні експериментальної групи навчалися з активним використанням цифрових інструментів, було зафіксовано суттєве покращення результатів їхніх творчих робіт. Кількість десятикласників експериментальної групи з високим рівнем сформованості вмінь творчого письма зросла на 12 %, кількість учнів із середнім рівнем збільшилася на 16 %, а частка учнів із низьким рівнем скоротилася на 28 %. Якісний аналіз учнівських робіт показав, що запропонована методика позитивно вплинула на різні аспекти письма. Тексти експериментальної групи стали більш зв'язними, логічно структурованими, насиченими багатшим словниковим запасом, образними висловами та емоційним забарвленням. Школярі виявляли більшу самостійність у виборі тем і стилю викладу, упевненіше висловлювали власні думки англійською мовою та загалом демонстрували вищий рівень креативності. У контрольній групі, де навчання здійснювалося традиційними методами, прогрес у розвитку письма був менш вираженим, що наочно підтверджує переваги впровадження цифрових інструментів у освітній процес.

Таким чином, результати педагогічного експерименту цілком підтвердили висунуту гіпотезу дослідження: систематичне використання цифрових

інструментів у навчанні англомовного творчого письма старшокласників підвищує ефективність цього процесу. Цифрові технології, інтегровані в уроки англійської мови, не лише покращують якість учнівських письмових робіт. Тексти старшокласників стають правильнішими в мовному відношенні, більш стилістично довершеними, логічно структурованими та виразними за змістом. Водночас такі інструменти стимулюють пізнавальну активність учнів, їхню мотивацію та інтерес до предмета. Учні, працюючи з онлайн-ресурсами та ШІ-помічниками, мають можливість співпрацювати один з одним, оперативно отримувати зворотний зв'язок і виконувати самооцінку власних текстів, що формує навички критичного мислення та самостійності. Використання цифрових інструментів сприяє також розвитку інформаційної грамотності школярів і готує їх до ефективної комунікації в сучасному цифровому середовищі. Отже, інтеграція елементів цифрової освіти у процес навчання англійської мови є перспективним напрямом, який має значний потенціал для вдосконалення методики викладання іноземних мов. Отримані у ході дослідження теоретичні й практичні результати можуть бути впроваджені у практику роботи вчителів англійської мови, а розроблена методика використання цифрових ресурсів для розвитку творчого письма може слугувати основою для подальших науково-методичних пошуків у цій галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базь Д. Особливості формування письма в учнів за допомогою онлайн-сервісів на уроках англійської мови. *English Context*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. URL: <https://englishcontext.kpnu.edu.ua/2024/> (дата звернення: 25.11.2025).
2. Беженар І. В. Рефлексія як основна психологічна передумова навчання студентів іншомовного писемного мовлення. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 32(85). С. 481-489.
3. Бігич О. Б. Креативне письмо на уроках іноземної мови: малі віршовані форми як засоби формування міжкультурної компетентності. *Іноземні мови*. 2017. № 2. С. 11-15.
4. Бондаренко Г. П. Метод проектів як засіб стимулювання пізнавальної активності старшокласників на уроках української мови. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2021. Т. 102, № 3. С. 37-46. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-102-3-37-46> (дата звернення: 08.09.2025).
5. Бондарчук І., Шимко Л. Формування навичок та умінь креативного письма у майбутніх учителів німецької мови. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Вип. 216. С. 33-39.
6. Борецька Г. Е. Методика навчання студентів-філологів граматично правильної англомовної писемної комунікації: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. 2005. 22 с.
7. Васьківська Г., Косянчук С. Риторичні вміння учнів старшої школи в контексті ціннісно-сміслової сфери. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 8. С. 14-19.
8. Гавриш Н. В. Розвиток мовлення школярів у контексті формування ключових компетентностей. Київ : Либідь, 2016. 208 с.
9. Гарапко В., Молнар Г. Роль групової роботи у навчанні писемного мовлення англійською мовою старшокласників. *Науковий вісник Ужгородського*

- університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2025 № 1(50). С. 52-55.
10. Гаращук К. В., Гаращук Л. А. Особливості навчання писемного мовлення учнів старших класів. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. 2004. № 19. С. 83-86.
 11. Гаращук К., Гаращук Л. А. Особливості навчання писемного мовлення учнів середнього ступеня загальноосвітньої школи. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. 2005. № 20. С. 80-85.
 12. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ. Либідь. 1997. 376 с.
 13. Грицак Н. Формування публічного мовлення старшокласників на текстовій основі. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Т. 12, № 2. С. 19-24.
 14. Громова Г. О. Формування техніки письма англійською мовою в учнів початкової школи. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/78208/1/Hromova_Bachelor_paper.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 07.09.2025).
 15. Гусленко І. Ю. Методика навчання іноземних мов : конспект лекцій. Харків : НУА, 2018. 64 с.
 16. Дмітренко Н., Франчук Н. Розвиток навичок критичного мислення учнів ЗЗСО на уроках англійської мови. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*. Вінниця : ТОВ «Друк плюс». 2024. 73. С. 79-87.
 17. Єловська Ю. В. Формування іншомовних навичок у письмі : від теорії до практики. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2020. № 46. С. 141-144.
 18. Калінчук А. О. Дидактичні і методичні передумови навчання письма у позакласній роботі учнів основної школи. *Іноземні мови*. 2017. № 3. С. 10-17.
 19. Кардаш Л. В. Лінгвістичні основи формування риторичних умінь старшокласників. *Молодий учений*. 2019. № 5(69). С. 130-133.

20. Кузьміна О. М. Вікові особливості розвитку мотивації старшокласників. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28953/> (дата звернення: 10.10.2025).
21. Лазаренко Т. В. Місце і роль писемної мови у системі навчання іноземної мови. URL: <https://share.google/QDfcFaVaa9C7fbZw4> (дата звернення: 03.12.2025).
22. Лубянова О. В. Психолого-педагогічні особливості формування англomовної писемної комунікативної компетенції. *Вісник НТУУ «КПІ». Серія : Філологія. Педагогіка : збірник наукових праць*. 2013. Вип. 1. С. 118-128. URL: <https://ela.kpi.ua/items/1b7eba66-4941-4fb4-9126-2a8cfd6ce154> (дата звернення: 01.12.2025).
23. Маріупольський молодіжний науковий форум: традиційні й новітні аспекти дослідження і викладання іноземних мов і літератури : *матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 29 берез. 2017 р. ДВНЗ «Криворіз. держ. пед. ун-т», Тернопіл. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка та ін.* Маріуполь, 2017. 343 с.
24. Мельник О., Передон Н. Креативне письмо як засіб розвитку творчого потенціалу здобувачів вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 8(13). С. 164-172. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8\(13\)-164-172](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8(13)-164-172) (дата звернення: 10.11.2025).
25. Мельниченко Г. Методично-організаційний інструментарій активізації творчої англійською писемної діяльності студента-мовника з педагогічним профілем. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 8(54). С. 602-613. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-8\(54\)-602-613](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-8(54)-602-613) (дата звернення: 12.11.2025).
26. Міністерство освіти і науки України. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 10-11 класи. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2017. 64 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf> (дата звернення: 03.09.2025).

27. Навчання української мови в старшій школі на академічному рівні : посіб. для вчителя / авт. кол.: Шелехова Г.Т., Голуб Н.Б., Бондаренко Н.В., Новосьолова В.І., Федорчук Т.М., Косянчук С.В. Київ. Педагогічна думка, 2012. 208 с.
28. Нузбан О. В. Особливості формування писемного мовлення у студентів англійської мови як іноземної фахового спрямування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Філологія*. 2021. Том 32, № 1. С. 160-164.
29. Палесіка І. В. Формування навичок письма шляхом використання новітніх інформаційних технологій на середньому етапі навчання англійської мови. *Лінгвокультурний дискурс у парадигмі професійної освіти : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 5 берез. 2015 р.* Київ : КНЕУ, 2015. С. 601-609.
30. Палихата Е., Штафірна Л. Навчання публічного мовлення старшокласників з урахуванням вимог програми. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка*. 2022. № 1. С. 142-149.
31. Панок І. В. Ціннісно-сміслова саморегуляція як чинник життєвого самовизначення особистості студента : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 211 с.
32. Пашенко О. В. Педагогічні основи впровадження цифрових освітніх технологій на уроках літературного читання: магістерська робота. Ізмаїл : ІДГУ, 2023. URL: <https://dspace.idgu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1867/> (дата звернення: 13.10.2025).
33. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / гол. ред. А. Сущенко. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2021. Вип. 77, т. 2. 154 с.
34. Подолкова С., Медвідь О. Роль академічного письма в процесі наукового дослідження. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 38. Т. 2, С. 186-192. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/38-2-32> (дата звернення: 10.09.2025).
35. Пометун О. І., Пироженко Л. А. Сучасний урок. *Інтерактивні технології навчання*. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.

36. Райта О. Б. Реалізація інформаційно-цифрових компетентностей на уроках української мови та літератури як фактора розвитку творчих здібностей учнів. 2022. URL: <https://naurok.com.ua/realizaciya-informaciyno-cifrovih-kompetentnostey-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-yak-faktora-rozvitku-tvorchih-zdibnostey-uchniv-335783.html> (дата звернення: 20.09.2025).
37. Рибалка Н. В. Креативне письмо як інтерактивна форма навчання німецької мови. *Інтелект. Особистість. Цивілізація*. 2024. № 2 (27). С. 5-12. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4835-2023-27-2-5-12> (дата звернення: 20.09.2025).
38. Семенов О. В., Фаст О. В. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 221 с.
39. Сулік О. А. Методика формування соціокультурної компетентності в умовах багатомовного навчання в загальноосвітній школі : дис. ... д-ра філософії : 014 Середня освіта (Іноземні мови) / Криворіз. держ. пед. ун-т. Кривий Ріг, 2023. 307 с.
40. Тарнопольський О., Кожушко С. Методичні засади та принципи навчання академічного письма англійською мовою у вищому мовному навчальному закладі. *Зб. матеріалів I міжнар. наук.-метод. конф. «Навчання англomовної академічної комунікації в Україні: проблеми та перспективи»*. Львів : Львівський національний університет ім. І. Франка, 2008. С. 15-16.
41. Федорова О. А. Формування аудитивних умінь іноземних слухачів підготовчого відділення у процесі навчання української мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2016. 260 с.
42. Федорук М. М. Навчання учнів ліцеїв аргументованого писемного висловлювання на уроках англійської мови : кваліфікаційна робота магістра / кер. О. А. Зуброва. Херсонський державний університет. Івано-Франківськ, 2023. 45 с.

- 43.Хандога М. В. Інноваційні підходи до викладання англійської мови за професійним спрямуванням у закладах вищої освіти : випускна кваліфікац. робота. Держ.торг.-екон. ун-т. Київ, 2024. 90 с.
- 44.Холод І. В. Методика викладання англійської мови : навч. посіб. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
- 45.Хоменко Т. Особливості навчання письма іноземною мовою у закладах середньої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 6(11). С. 354-366. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-6\(11\)-354-366](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-6(11)-354-366) (дата звернення: 22.10.2025).
- 46.Черниш Л. М. Шляхи підвищення мотивації під час викладання англійської мови на немовних факультетах. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 18. Т. 3. С. 99-101. DOI: <https://doi.org/10.31474/2077-6780-2019-1-117-123> (дата звернення: 11.09.2025).
- 47.Шелестова Л. Розвиток творчих здібностей старшокласників на різних етапах навчального пізнання. Актуальні проблеми науки і практики. 2019. С. 644-646. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720557/1/ShLV_2020%2004%2027-28%20Sweden.pdf (дата звернення: 28.11.2025).
- 48.Alghonaim A. S. Explicit ESL/EFL Reading-writing Connection: An Issue to Explore in ESL/EFL Settings. *Theory and Practice in Language Studies*. 2018. Vol. 8, No. 4. Pp. 385–392. DOI: <http://dx.doi.org/10.17507/tpls.0804.04> (date of access: 13.10.2025).
- 49.Anderson K., Mims C. Hershey Handbook of Research on Digital Tools for Writing Instruction in K-12 Settings. IGI Global, 2014. 660 p.
- 50.Arshavskaya E. Arshavskaya, E. Creative writing assignments in a second language course: A way to engage less motivated students. *InSight : A Journal of Scholarly Teaching*. 2015. Vol. 10. С. 68-78. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1074055.pdf> (date of access: 13.11.2025).
- 51.Bradley J., Gray-Panesi S. Creative Writing's Five Stages of Development: The Mind of the Creative Writer in the Composition Classroom. *Creative Composition:*

- Inspiration and Techniques for Writing Instruction*. Ed. Danita Berg, Lori A. May. Bristol : Multilingual Matters, 2015. P. 47-58.
- 52.Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1980. No. 1(1). P. 1-47.
 - 53.Chaika O. Psycholinguistic Factors in Second Language Acquisition. *Psycholinguistics – New Advances and Real-World Applications*. 2024. P. 1-22.
 - 54.Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR). Cambridge University Press. 2001. 258 p.
 - 55.Dahlström H. Digital writing tools from the student perspective. *Education and Information Technologies*, 24(1). P. 45-59. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10639-018-9844-x> 1563-1581 (date of access: 13.11.2025).
 - 56.Enhancing Creative Writing Skills in Secondary School Students through Prompt Engineering and Artificial Intelligence. URL: <https://journals.bilpubgroup.com/index.php/fls/article/download/8511/6071/41178> (date of access: 13.10.2025).
 - 57.Harajová A., & Smetanová E. Creative writing in teaching English as a foreign language. *ResearchGate*. URL: https://www.researchgate.net/publication/366382273_Creative_Writing_in_Teaching_English_as_a_Foreign_Language (date of access: 13.11.2025).
 - 58.Harmer J. How to Teach Writing. Pearson Education. 2004.154 c.
 - 59.Hedge T. Writing. Oxford : Oxford University Press, 1988. 166 p.
 - 60.Hussin S. N. L., Aziz A. A. Rethinking the Teaching Approaches of ESL/EFL Writing Skills. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*. 2022. № 11(1). P. 1044-1054. DOI: <http://dx.doi.org/10.6007/IJARPED/v11-i1/12174> (date of access: 13.10.2025).
 - 61.Kabeer A., Bhat A. R., Antony S., Tramboo I. A. Enhancing Creative Writing Skills in Secondary School Students through Prompt Engineering and Artificial Intelligence. *Forum for linguistic studies*. 2025. Vol. 07. Issue 03. P. 800-815. URL: <https://journals.bilpubgroup.com/index.php/fls/article/download/8511/6071/41178> (date of access: 13.11.2025).

62. Kilpatrick J., Hardman J., Manning R. The Integration of Digital Tools during Strategic and Interactive Writing Instruction. In: Anderson K., Mims C. (Eds.). *Handbook of Research on Digital Tools for Writing Instruction in K-12 Settings*. Hershey : IGI Global, 2014. P. 320-342.
63. Kormos J., Suzuki S., Rossi O. The role of creativity in second language writing performance. *Learning and Individual Differences*. 2024. Vol. 114. Article 102500. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1041608024000931> (date of access: 13.10.2025).
64. Maley A. Creative writing for language learners (and teachers). *Humanizing language teaching*. 2009. Issue 13. URL: <https://old.hltmag.co.uk/jun12/mart01.htm> (date of access: 13.10.2025).
65. Moen P., Walters K. Written speech. *International journal of online pedagogy and course design*. 2018. Vol. 8, no. 4. P. 38-49. DOI: <https://doi.org/10.4018/ijopcd.2018100103> (date of access: 13.10.2025).
66. Reynolds B. L., Yang S., Yu M. H. Teaching and learning second language creative writing in a Taiwanese university: The issues with language ideology and creativity. 2022. DOI: <https://doi.org/10.61871/mj.v46n2-3> (date of access: 13.10.2025).
67. Scholnik M. Digital Tools in Academic Writing? *Journal of Academic Writing*. 2018. Vol. 8(2)? P. 121-130. <https://publications.coventry.ac.uk/index.php/joaw/article/view/360> (date of access: 13.11.2025).
68. Shin D., Cimasko T., Yi Y. Development of metalanguage for multimodal composing: A case study of an L2 writer's design of multimedia texts. *Journal of second language writing*. 2020. № 47, P. 100714.
69. Singh C. K. S., Mohtar T. M. T., Kepol N., Abdullah N. Y., Mat M., Moneyam S., Singh T. S. M., Ong, E. T., Yunus M. M., Ichsan I. Z., Rahmayanti H. ESL teachers' scaffolding strategies to teach writing. *Universal Journal of educational research*. 2020. № 8(7). P. 3064-3076. DOI: <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.080735> (date of access: 23.10.2025).
70. Smith B. E., Pacheco M. B., Khorosheva, M. Emergent bilingual students and digital multimodal composition: A systematic review of research in secondary

- classrooms. *Reading research quarterly*. 2020. P. 1 - 20. DOI: <https://doi.org/10.1002/rrq.298> (date of access: 19.11.2025).
71. Smith C. Creative writing as an important tool in second language acquisition and practice. *The Journal of Literature in Language Teaching*. 2013. P. 12-18. *ResearchGate*. URL: https://www.researchgate.net/publication/263203531_Creative_writing_as_an_important_tool_in_second_language_acquisition_and_practice (date of access: 28.11.2025).
72. Susan M. Barone and Carrie Cargile. URL: https://americanenglish.state.gov/files/ae/resource_files/etf_58_3_pg10-19.pdf#:~:text=The%20L1%20and%20L2%20writing,do%20not%20represent%20all%20writing (date of access: 29.11.2025).
73. Theocharis D., Kalaitzi Ch. A Creative writing intervention for second language acquisition development in multilingual students. URL: https://www.researchgate.net/publication/374952850_A_Creative_Writing_Intervention_for_Second_Language_Acquisition_Development_in_Multilingual_Students (date of access: 22.11.2025).
74. Ugun V., Aziz A. A. Systematic review : Writing approaches in the teaching of writing skills. *Definitions of writing strategies*. 2020. № 8(2). P. 69-88.
75. Williams C., Beam S. Technology and writing: Review of research. *Computers and education*. 2018. № 128. P. 227-242. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.09.024> (date of access: 30.11.2025).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Творче завдання для визначення початкового рівня письма

Creative Writing Task: “A Message From the Future”

Instructions for students:

Imagine that you suddenly receive a message from yourself 10 years in the future.

Write a short text (120–150 words) in which you describe:

1. Who you have become in the future (your job, lifestyle, dreams fulfilled).
2. What advice your future self gives you today.
3. How this message changes your thoughts or decisions.

Try to create a logical, interesting and expressive story. Use grammar and vocabulary you know. Be creative!

ДОДАТОК Б**Анкета для учнів 10 класу****«Ставлення до письма англійською мовою та використання
цифрових технологій у навчанні»**

Мета: з'ясувати мотивацію, труднощі та навчальні потреби учнів щодо письма англійською мовою.

Інструкція: уважно прочитайте запитання й оберіть один варіант відповіді або дайте коротку письмову відповідь.

I. Ставлення до письма англійською мовою

1. Наскільки вам подобається писати англійською мовою?

- ☐ дуже подобається
- ☐ скоріше подобається
- ☐ нейтрально
- ☐ скоріше не подобається
- ☐ зовсім не подобається

2. Як часто ви пишете англійською поза уроками (повідомлення, нотатки, постів тощо)?

- ☐ майже щодня
- ☐ кілька разів на тиждень
- ☐ раз на тиждень
- ☐ рідко
- ☐ ніколи

3. Які види письма вам подобаються найбільше? (можна обрати кілька)

- ☐ короткі історії
- ☐ листи / email
- ☐ ессе
- ☐ описи

- ☐ коментарі, дописи в соцмережах
- ☐ інше (вказіть): _____

II. Труднощі під час письма

4. Що для вас є найскладнішим у письмі англійською?

- ☐ добір слів
- ☐ граматики
- ☐ побудова структури тексту
- ☐ розвиток ідей
- ☐ написання великих текстів
- ☐ інше: _____

5. Коли ви пишете англійською, що викликає найбільше труднощів?

- ☐ почати писати
- ☐ підтримувати логічну послідовність
- ☐ завершувати текст
- ☐ робити текст цікавим
- ☐ дотримуватися граматики

6. Укажіть рівень складності письмових завдань, що ви зазвичай виконуєте на уроках:

- ☐ дуже легкі
- ☐ посильні
- ☐ помірно складні
- ☐ складні
- ☐ надто складні

III. Мотивація та самооцінювання

7. Наскільки впевнено ви почуваетесь під час написання англійською мовою?

- ☐ дуже впевнено
- ☐ достатньо впевнено

☐ не дуже впевнено

☐ невпевнено

☐ зовсім не впевнено

8. З якою метою ви хотіли б покращити навички письма?

☐ для навчання

☐ для спілкування онлайн

☐ для вступу до університету

☐ для роботи в майбутньому

☐ просто подобається писати

☐ інше: _____

IV. Використання цифрових технологій

9. Чи використовуєте ви цифрові інструменти під час письма англійською?

☐ так, часто

☐ іноколи

☐ рідко

☐ ніколи

10. Які саме інструменти ви використовуєте? (можна обрати кілька)

☐ Google Docs

☐ Grammarly

☐ онлайн-словники

☐ мобільні додатки (Duolingo, Quizlet тощо)

☐ генератори ідей / ШІ

☐ інше: до письма англійсько 11. Як ви ставитеся до використання

цифрових технологій для написання текстів?

☐ це полегшує роботу

☐ допомагає, але не завжди

☐ мені байдуже

☐ не допомагає

☐ ускладнює роботу

V. Відкрите запитання

12. Що, на вашу думку, могло б зробити письмові завдання цікавішими?